

MESLEKİ EĞİTİM ANALİZİ

VE

STRATEJİ ÇALIŞMASI

BALIKESİR - ÇANAKKALE

2020

İçindekiler

YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1. GİRİŞ.....	8
1.1. TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİM	11
1.1.1. 2023 EĞİTİM VİZYONU - MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HEDEFLERİ.....	14
1.2. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMDE DÜNYADAKİ UYGULAMALAR.....	17
1.2.1. ALMANYA'DA MESLEKİ EĞİTİM.....	18
1.2.2. ABD'DE MESLEKİ EĞİTİM.....	19
1.2.3. JAPONYA'DA MESLEKİ EĞİTİM.....	20
1.2.4. GÜNEY KORE'DE MESLEKİ EĞİTİM.....	21
1.2.5. FRANSA'DA MESLEKİ EĞİTİM.....	23
1.2.6. NORVEÇ'TE MESLEKİ EĞİTİM.....	24
2. BÖLGEDEKİ MESLEKİ EĞİTİMİN MEVCUT DURUMU VE İHTİYAÇ ANALİZİ.....	25
3. ÖĞRENCİLERLE GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR	29
3.1. Hangi sınıfta okuduklarına göre öğrenci sayıları	29
3.2. Cinsiyetlerine göre öğrenci sayıları	30
3.3. Okudukları bölümü neden seçtiklerine göre öğrenci sayıları	31
3.4. Ailede aynı meslek kolunda çalışan durumuna göre öğrenci sayıları;	32
3.5. Farklı bir okul / bölüm seçme imkânınız olsaydı ne seçerdiniz?	33
3.6. Okula başlamadan önceki düşünceleriniz şimdiki düşüncelerinizle örtüşüyor mu? 34	
3.7. Aldığınız eğitim kişisel özelliklerinizi yansıtıyor mu?	35
3.8. Okulunuzun atölye, araç, gereç bakımından imkânlarını mesleği öğrenmek için yeterli buluyor musunuz?	36
3.9. Mesleği daha iyi öğrenebilmeniz için mevcut durumdan hangilerinin değiştirilmesini / iyileştirilmesini isterdiniz?	37
3.10. Okul bittikten sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?	38
3.11. İş hayatına atılmayı düşünüyorsanız çalışma alanınız ne olabilir?	39
3.12. Neden kendi iş kolunuzda çalışmak istemiyorsunuz?	40
3.13. Mezun olduktan sonra almış olduğunuz mesleki eğitim ile ilgili bir iş yerinde çalışabilecek derecede yeterli olacağınızı düşünüyor musunuz?	41
4. EĞİTMENLERLE GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR.....	42
4.1. Eğitim vermekte olduğunuz bölümün fiziksel imkanlarını atölye, araç, gereç vb bakımından yeterli buluyor musunuz?	42

4.2.	Hizmet içi eğitim çalışmaları yeterli mi?	43
4.3.	Bölümünüze ait eğitmen sayısı yeterli mi?	43
4.4.	Sizce eğitimciler mesleki çalışmaları yeterince takip edip kendilerini yenileyebiliyorlar mı?	44
4.5.	Eğitmen olarak yaptığınız işten kişisel bir tatmin duyuyor musunuz?	45
4.6.	Tekrar bir seçim yapabileseydiniz aynı bölümü mü seçerdiniz?	45
4.7.	Eğer farklı bir bölüm seçecek olsaydınız hangi bölümü seçerdiniz?	46
4.8.	Okulunuzu tercih eden öğrenciler, bu tercihi yetenekleri doğrultusunda mı yapıyor?	46
4.9.	Pratiğe dayalı ders sayısını yeterli buluyor musunuz?	47
4.10.	Sanayi - Okul işbirliğini nitelik ve süresi bakımından yeterli buluyor musunuz?	47
4.11.	Staj yapmak öğrenciye nasıl bir katkı sağlıyor?	48
4.12.	Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin aldıkları eğitimlerle ilgili bir işyerinde çalışabilecek yeterliliğe sahip olacağını düşünüyor musunuz?	49
4.13.	Gençlerin işe girmelerini kolaylaştırmak adına mesleki eğitim sürecinde ne gibi uygulamalar yapılması gerekir?	49
4.14.	Mesleki eğitimin başarı ve niteliğini artırmak için neler yapılabilir?	49
5.	FİRMALARLA GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR	50
5.1.	İstedığınız beceride personel bulmakta zorlanıyor musunuz?	50
5.2.	Eleman açığınız var ise hangi meslek kolunda açık var?	50
5.3.	İstenilen beceride personel bulma konusunda sıkıntı yaşamanızın nedeni nedir?	51
5.4.	Eleman seçiminde neye öncelik veriyorsunuz?	51
5.5.	Çalışanlarınızın sahip olduğu beceriler ile şirketin ihtiyaç duyduğu beceriler örtüşüyor mu?	51
5.6.	Firmanızda stajyer çalıştırıyor musunuz? Evet ise stajyer öğrenciler hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	52
5.7.	Mesleki ve teknik eğitim almış olan başvuru sahiplerinden orta öğretim veya meslek yüksekokulu mezunlarından hangisine işe alımlarda öncelik veriyorsunuz?	52
5.8.	Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanların olumlu yönleri nelerdir?	53
5.9.	Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanların olumsuz yönleri nelerdir?	53
5.10.	Mesleki eğitim kurumlarından talepleriniz nelerdir?	53
6.	MESLEKİ EĞİTİM KURUMLARIMIZIN SWOT ANALİZLERİ	54
7.	BÖLGEDEKİ MESLEKİ EĞİTİM STRATEJİK YOL HARİTASI	56
7.1.	HEDEF 1	56

7.2. HEDEF 2	61
7.3. HEDEF 3	67
7.5. HEDEF 5	71
7.6. HEDEF 6	71
7.7. HEDEF 7	74

YÖNETİCİ ÖZETİ

Güney Marmara Kalkınma Ajansı kurulduğu 2009 yılından günümüze dek gerek çalışma programlarında gerekse çıkılan mali ve teknik destek programlarında eğitim sektörüne, sektör özelinde ise 'Mesleki Eğitim'e önem ve öncelik vermiştir. Ajans 2018 yılında Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kurgulayarak bu alanda çalışmalarına devam etmiştir. 2010 yılından bu yana genel destek programları içerisinde eğitim alanında yer verdiği önceliklere ek olarak sonuç odaklı program kapsamında 2018 yılında Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programlarına çıkarak özel olarak sektöre yönelik mali destek kurgulamıştır. 2019 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da tema yılı olarak 'mesleki eğitim' temasını belirlemesiyle birlikte çalışmalarına hız veren Ajans, Bölgenin mesleki eğitimdeki durumunu analiz etmek ve 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde bir strateji belgesi üretmek üzere bu çalışmayı yapmıştır.

Mesleki Eğitime ilişkin yapılan bu analiz kapsamında Balıkesir ve Çanakkale'de Bölgenin öne çıkan sektörlerine eleman yetiştiren bölümler seçilerek İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden izinler alınmış ve anket uygulaması yapılmıştır.

Çalışmada, bu öğrenci anket sorularına verilen cevaplar ve bunların grafikler ile gösterimi, öğretmen anketlerine cevaplar ve şirketlerle yapılan görüşmelere yer verilmiştir.

Bu okullarda yer alan Bilişim Teknolojileri, Biyomedikal Cihaz Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Denizcilik, Elektrik – Elektronik, Gemi Güverte, Gemi Yapım, Gemi Makine, Gıda Teknolojileri, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği, İnşaat Teknolojileri, Konaklama ve Seyahat, Makine Teknolojileri, Matbaa Teknolojileri, Metal Teknolojileri, Mobilya ve İç Mekan Tasarımı, Motorlu Taşıtlar Teknolojisi, Muhasebe, Pazarlama, Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme, Ulaştırma Hizmetleri ve Lojistik, Yenilenebilir Enerji Teknolojileri ve Yiyecek ve İçecek Hizmetleri gibi bölümlere anket uygulaması yapılmıştır. Analiz çalışması kapsamında toplamda 731 öğrenci ve 50 adet meslek öğretmenine anket uygulanmıştır. Öğrenciler ve eğitimcilerle birebir görüşmeler yapılmıştır.

Anket yapılacak öğrencilerin seçimi sırasında kültür derslerinin yoğun olduğu 9 sınıf öğrencileri yerine, mezuniyete daha yakın ve daha bilinçli oldukları gözlenen 11 ve 12. Sınıf öğrencilerine anket yapmaya özen gösterilmiştir. Bölge için önem arz eden nitelikli ya da nadir olan bölümlerin bir kısmında henüz mezun ya da yakın durumda öğrenci bulunmadığından yer yer 9. Sınıf öğrencilerine de anket uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında yer verilen verilere göre genelde erkek öğrencilerin tercih ettiği mesleki eğitim kurumlarında, bu seçimi kendi istekleriyle yapan öğrencilerin yüzdesi oldukça yüksektir. Pek çok öğrenci, meslek lisesini kendi isteği ile tercih etmekte, kolay iş bulacağını düşünmekte ya da aile işini sürdürme amacıyla bu tercihe yönelmektedir. Ancak mesleki eğitim kurumlarını tercih ettikten sonra umduğunu bulamayan öğrenci sayısı da oldukça yüksektir. Pek çok öğretmen ve hatta öğrenci mesleki eğitim kurumlarının mevcut imkânlarının yetersiz olduğunu, teknolojik olarak geride kaldığını düşünmekle birlikte, akademik başarısı düşük öğrencilerin de tercih etmesi ile birlikte prestijini ve kalitesini kaybeden mesleki eğitim konusunda ise aksiyon alınması gerektiğinde hem fikir olarak görüş beyan etmişlerdir. Akademik başarısı düşük olan çocukların tercih ettiği mesleki eğitim kurumlarından mezun olduktan sonra eğitim hayatına üniversite vasıtasıyla devam etmek isteyen öğrenci sayısının yüksekliği ise, üniversite geçiş sisteminin tekrar düzenlemeye ihtiyaç duyabileceğine işaret etmektedir.

Çalışma kapsamında görüşülen eğitimcilere göre ise, eğitimciler teknolojik gelişmeleri ve kendi alanlarını yeterince takip etmiyor ve ya edemiyor, atölyelerin yeterli olduğunu düşünmüyor, mevcut öğrencilerin eğitim kalitesinin düştüğünü ve mesleki eğitim kurumlarının prestijini kaybettiğini düşünüyor. Mesleki eğitimin başarısının ve tercih edilebilirliğinin artırılabilmesi için nelerin yapılması gerektiği eğitimcilere sorulduğunda, en çok verilen cevap atölye ve makine parkının yenilenmesi olarak gerçekleşmektedir. Güney Marmara Kalkınma Ajansı tam da bu noktada mesleki eğitim kurumlarının atölye ve imkânlarının artırılması, Bölgenin çevre illerin yakaladığı başarıyı yakalayabilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik bir ortam oluşturulması adına kurulduğu günden bu yana sektörü desteklemeye devam etmektedir.

Bununla birlikte Bölge için önem arz eden ve önde gelen sektörler seçilerek, firmalar ile de görüşmeler sağlanmıştır. Bu görüşmelerde firmaların, mesleki eğitime bakış açısı, stajyerlik, beklentiler ve sektörün karşılaştığı istihdam sorunları gibi durumlar ele alınarak bunlar hakkında bilgi alınmış ve sektörlerin mesleki eğitim kurumlarından ve öğrenci/mezunlarından beklentilerine yönelik bilgi alınmıştır. Görüşme yapılan firmalara göre, mesleki eğitim kurumlarından gelen öğrencilerin nitelikleri giderek daha kötü olmaktadır. Bunu etkileyen faktörlerin başında eğitim kalitesinden ziyade sosyal medya ve yaşam alışkanlıkları gelmektedir. Eğitim sektörünün mevcut durumu göz önüne alındığında firmalar istenen beceride personel bulmakta zorluk çekmektedirler. Çoğunluğu beyaz yakalı olmak isteyen ve garsonluk, kasiyerlik gibi meslekleri, eğitim aldıkları bölüme tercih eden mezun durumdaki öğrencilerin firmalarının ihtiyaç duyduğu yetkinlikte olsa da olmasa da çalışmaya hazır ve istekli olmadıklarını beyan etmektedirler. Mesleki yeterlilik belgelerinin zorunlu hale getirilmesi, mesleki eğitim kurum mezunlarının mavi yakalı olmak istememesi, yetkinlik olarak yeterli olmamaları ya da düz lise ve benzeri liselerden mezunlara göre genel kavrayış açısından yetersiz olması gibi olumsuz olarak nitelendirilebilecek konular olmasına rağmen firmalar,

mesleki eğitim kurumlarından mezunların her zaman el yatkınlığı ve mesleğe aşinalığının daha yüksek olduğunu dolayısıyla da her zaman bir adım önde olacaklarını düşünmektedirler.

Çalışmanın strateji ve eylem planı bölümü ise, 2023 Eğitim Vizyon Belgesinde yer alan mesleki eğitim bölümü ile benzerlik arz edecek şekilde hazırlanmış ve daha sonra milli eğitim müdürlüklerinden, başarı sıralaması yüksek ve katkı sunmak isteyen tüm öğretmen ve yöneticilere mail yolu ile ulaşarak dokümana ilişkin görüş vermeleri istenmiştir. Akabinde, toplantılar da yaparak, eylem ve stratejiler üzerinden konuşarak, mesleki eğitimin daha etkin ve verimli bir şekilde devam edebilmesi için yapılması gerekenler üzerinden görüşmeler yapılmış ve çalışma son haline getirilmiştir.

1. GİRİŞ

İnsanlar, mesleki ve bireysel gereksinimlerine yanıt verebilmek amacıyla eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Hangi meslek grubuna mensup olursa olsun eğitim birey için yaşam boyu sürmesi gerekmektedir. Buna yaşam boyu öğrenme denmektedir ve kişi için her yaşta devam etmektedir. Kişi için yaşam boyu öğrenmenin tanımı bu iken bir eğitim kurumu için, hangi zaman diliminde ve hangi süre boyunca eğitime ihtiyaç duyulursa duyulsun kişiye bu eğitimi vermesi anlamına gelmektedir. (Demirel, 1999).

Toplumun hızla değişen dünyada ihtiyaç duyduğu bilgi teknolojilerine ayak uydurabilmek gerek duyduğu teknolojik donanım öğretmenlerin bu alanda donanmaları ile gerçekleştirilebilir (Akıllı, 2007). İçinde bulunduğumuz çağ her ne kadar teknoloji yoğun olsa da insan gücüne yatırım yapmayı gerektirmektedir. İşte bu noktada mesleki eğitim, bu teknolojik gelişmeye ayak uydurabilecek nitelikteki iş gücünü yetiştirmeyi ve istihdam edilebilirliğini artırması açısından büyük bir öneme sahiptir.

Mesleki eğitimle birlikte hedeflenen şey bireyi problem çözücü, yaratıcı, analitik düşünen, teknolojiye yatkın ve değişimlere ayak uydurabilen, işbirliği içerisinde çalışabilen sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle de mevcut eğitim sistemlerinin öğrencilerin mesleklerini öğrenirken bir yandan da analiz etmesine ve üretmesi yönünde güncellenmesi gerekmektedir (Bıncı ve Arı, 2004).

Bunların sağlanabilmesi içinse öğretmenlerin meslek bilgisi, genel kültür ve formasyon eğitimlerinin kalitesinin artırılması, teknoloji kullanımına ilişkin genel becerilerinin artırılması, hizmet içi eğitimlerle de bunun sürekli hale getirilmesi gerekir.

Eğitim; hayatın her alanında olduğu gibi mesleki faaliyetlerin yerine getirilmesinde de önemli bir unsurdur. Günümüzde neredeyse her meslek grubunun belirli bir mesleki ve teknik bilgiye sahip olması istenmektedir. Dahası; mavi yakalı olarak adlandırılan ve çoğunlukla beden işçisi şeklinde çalışan kişiler dahi, bir işyerinde çalışmaya başlamadan önce mutlaka belirli bir temel eğitime ve oryantasyon programına tabi tutulmaktadır. Beyaz yakalı olarak nitelendirilen ve bilişsel düzeyde iş yapan kişilerin ise eğitim hayatı neredeyse meslek hayatları kadar uzun sürmektedir. Özellikle 1980'li yıllardan sonra artan teknolojik gelişme hızı; eğitimi ve özellikle mesleki eğitimi zorunlu hale getirmiştir. Böylelikle çalışanlar, teknolojiden maksimum derecede faydalanma imkânı bulmaktadırlar (Hekimler, 2013).

Mesleki eğitim; aslında bir işte çalışan herkesin bir bilgiye dayanarak mesleğini sürdürdüğü gerçeğine dayanarak oluşturulmuş bir kavramdır. Gerçekten de ne kadar

vasıflı veya vasıfsız olursa olsun, bir işle meşgul olan herkesin o işe yönelik az da olsa bir teknik bilgisi vardır. Bu bilgi, işi yapmadan önce öğrenilmiş olabileceği gibi, sonradan tecrübe yoluyla da öğrenilebilir. Ancak esas anlamda mesleki eğitimden kastedilen; kişileri bir meslek sahibi yapabilecek değerinde olan eğitimidir. Tanımına bakıldığında mesleki eğitim; kişilerin sahip olmak istedikleri mesleğe yönelik olarak, o mesleğin yapılabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve deneyimin kazandırılmasını ve kişilerde o mesleğe yönelik yapısal bir değişimin ortaya çıkmasını sağlayabilecek eğitim ve gelişim süreci olarak ifade edilebilir (TESK, 2006).

Mesleki eğitime ise Türkiye’de zorunlu ve kesintisiz 12 yıllık eğitim süresine dahil edilmiştir. Mesleki eğitim veren okulların amacı ara eleman ihtiyacının karşılanmasıdır. Bu tip okullarda meslek eğitimlerinin yanı sıra genel eğitime ilişkin dersler de verilmektedir. Ancak mesleki ve teknik eğitim veren kurumların eğitim süresinin genel liselerden fazla olması ve gelişen teknoloji ile birlikte okullardaki atölye ve ekipmanların yenilenmesinin maliyetinin yüksek olması nedeniyle başarılı çıktı sağlanması zorlaşmaktadır (Anapa, 2008).

Bununla birlikte mesleki ve teknik eğitim kurumlarını, fen lisesi, Anadolu lisesi, özel kolejler ve düz lise niteliğindeki okullara yerleşemeyen ve kıyasla daha düşük profildeki öğrencilerin tercih ediyor olması, bu kurumların başarısını düşüren diğer bir faktördür. Yine mesleki ve teknik eğitim kurumlarının üniversiteye yerleşme aşamasında sahip olduğu dezavantajlar, daha yüksek profile sahip ancak mesleki eğitim almak isteyen öğrencilerin de bu tip okulları tercih etmesine engel olmaktadır (Uçar ve Özerbaş, 2013).

Mesleki eğitime, düşük profile sahip öğrencilerin kesintisiz eğitim sistemi içerisinde ve zorunluluk nedeniyle tercih edilen bir sistem olarak bakılmamalıdır. Üretim yapmak isteyen ve büyümeye çalışan her ekonominin ihtiyacı olan en önemli şeylerden biri de yetişmiş ve kalifiye iş gücüdür ve bu iş gücünün kalifikasyonu ne kadar iyiye üretim gücü de o kadar iyi olacaktır. Gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin üretim yapıları incelediğinde farkı yaratan önemli unsurların başında işgücünün niteliği gelmektedir. Mesleki ve teknik eğitim ne kadar başarılı ise ülkenin ara eleman kalitesi de o kadar yüksektir ve bu üretilen her türlü mal ve malzemeye doğrudan etki etmektedir.

Dünya işgücü piyasalarında hızla artan ve kemikleşen bir yapıya bürünen işsizlik, hükümetlerin programlarında aktif istihdam politikalarına ağırlık vermelerine sebep olmuştur. OECD’nin de 1960’lardan itibaren uygulanmasına destek verdiği aktif istihdam politikaları yaşanan küresel ekonomik krizlerin etkisiyle önem kazanmıştır.

OECD, işsizlikle mücadelede izlenen aktif istihdam politikalarını 5 grupta toplamıştır. Bunlar;

- ✚ Kamunun eşleştirme ve danışmanlık hizmetleri,
- ✚ Mesleki eğitim,
- ✚ Sübvansiyeli istihdam,
- ✚ Gençlere yönelik politikalar,
- ✚ Özürlülere yönelik politikalar.

Aktif işgücü programları ile istihdam kurumları, ülke işgücünün nitelik ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına uygun vasıflar kazanması yoluyla ülkenin beşeri sermayesinin kaliteli hale getirilmesine çalışmaktadırlar (OECD 2016)

Mesleki Eğitime ilişkin yapılan bu analiz kapsamında Balıkesir ve Çanakkale’de Bölgenin öne çıkan sektörlerine eleman yetiştiren bölümler seçilerek İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden izinler alınmış ve anket uygulaması yapılmıştır. Bu kapsamda anket uygulanan okullar;

100. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Ayşe Akpınar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Balıkesir İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Balya Atatürk Çok Programlı Anadolu Lisesi,

Burhaniye Şehit Hasan Çoban Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Çan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Çanakkale İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Çanakkale Kepez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Edremit Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Fahri Kiraz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Gönen Ticaret Odası Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Hamdibey Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Haydar Çavuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

İÇDAŞ Biga Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Kenan Kaptan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olarak belirlenmiştir.

Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Pakmaya Kenan Kaptan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Salur Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Sındırgı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Susurluk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,

Bu okullarda yer alan Bilişim Teknolojileri, Biyomedikal Cihaz Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Denizcilik, Elektrik – Elektronik, Gemi Güverte, Gemi Yapım, Gemi Makine, Gıda Teknolojileri, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği, İnşaat Teknolojileri, Konaklama ve Seyahat, Makine Teknolojileri, Matbaa Teknolojileri, Metal Teknolojileri, Mobilya ve İç Mekan Tasarımı, Motorlu Taşıtlar Teknolojisi, Muhasebe, Pazarlama, Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme, Ulaştırma Hizmetleri ve Lojistik, Yenilenebilir Enerji Teknolojileri ve Yiyecek ve İçecek Hizmetleri gibi bölümlere anket uygulaması yapılmıştır.

Analiz çalışması kapsamında toplamda 731 öğrenci ve 50 adet meslek öğretmenine anket uygulanmıştır.

1.1. TÜRKİYE’DE MESLEKİ EĞİTİM

Milli Eğitim Bakanlığı ortaöğretimde amacını; “Düşünme, anlama, araştırma ve sorun çözme yetkinliği gelişmiş; bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış; millî kültür ile insanlığın ve demokrasinin evrensel değerlerini içselleştirmiş; iletişime ve paylaşımına açık, sanat duyarlılığı ve becerisi gelişmiş; öz güveni, öz saygısı, hak, adalet ve sorumluluk bilinci yüksek; gayretli, girişimci, yaratıcı, yenilikçi, barışçı, sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine ortam ve imkân sağlamaktır.” olarak tanımlamaktadır (www.meb.gov.tr, 17.04.2019)

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim geride bıraktığı süreçte temel olarak üç eğitim modeli görülmüştür (Adıgüzel, Berk, 2009):

- ✚ Okul merkezli model: Eğitim tamamen okulda gerçekleşir.
- ✚ İşletme merkezli model: Daha çok çıraklık eğitiminde görülen bu model tamamen işletmede gerçekleşir.
- ✚ Okul-işletme ortaklığı (Dual) modeli: Okul ve işletmenin iş birliği içinde olduğu modeldir.

Bu modellerin ihtiyaçlar doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimin, eğitim sistemi içerisinde yer alması, 1973 tarihli 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer almıştır. Millî Eğitimin iktisadi, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesi istikametinde, eğitim-insan gücü-istihdam ilişkileri gözetilerek sanayileşme ve tarımda modernleşmeyi gerçekleştirecek gerekli teknolojik gelişmeyi yönlendirecek şekilde mesleki ve teknik eğitime ağırlık vererek planlanması ve gerçekleşmesi hedeflenmiştir (Adem, 1980, 14).

Uzun yıllar boyunca eğitimin okulda verildiği okul merkezli model doğrultusunda yapılandırılmış olan mesleki ve teknik öğretim sistemi 1977-1978 öğretim yılında başlatılan ve seçilen pilot bölgelerde uygulanan OSANOR (Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi) ile değişime başlamıştır. Mesleki ve teknik öğretim sistemi bu proje ile okul sınırlarının dışına aşmış, iş dünyası ile ortak çalışma alanlarının gelişmesini sağlamıştır. Okul-işletme ortaklığına dayalı dual sistem örneği olan OSANOR projesi 1982-1983 yılları arasında uygulanan METEP (Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi) ile ülke genelinde yaygınlaşmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2014, 11).

Mesleki ve teknik ortaöğretimin geliştirilmesine yönelik projelerin hız kazandığı yıllar 1986 tarihli 3308 sayılı kanunun ortaya koyduğu mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile işletmelerin iş birliğine dayalı yapılandırma ile olmuştur (Adıgüzel, 2009). Bu kanundan sonra hayata geçirilen METGE (Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi) ve MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi) bu dönemde hayata geçirilen önemli projelerdir. 1993 yılında uygulanan METGE ile okul –sanayi iş birliğinin eğitim müfredatına yansıtılabilmesi için modüler olarak geliştirilen eğitim programlarına işletmelerin gereksinimleri yansıtılarak okulların hedefleri ile işletmelerin beklentileri arasında uyum sağlanmaya çalışılmıştır. 2000'li yılların başında ise mesleki ve teknik eğitim ile ilgili en kapsamlı projelerden biri olan MEGEP başlamış ve beş yıl kadar sürmüştür. Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyeliği doğrultusunda önemli bir yere sahip olan mesleki ve teknik eğitim MEGEP ile bir reform sürecine girmiştir. MEGEP ile uygulanacak olan reform ile iş dünyası ile mesleki ve teknik okulları arasındaki iş birliği güçlendirilecek, mesleki eğitimin kalitesi arttırılarak ulusal yeterlilik sisteminin oluşturulması hedeflenmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2014, 11).

5 Aralık 2006 tarihinde Avrupa Birliği'nde daha önce yapılan Kopenhag ve Maastricht toplantılarının devamı niteliğinde gerçekleştirilen Helsinki toplantısı bildirgesinde

mesleki ve teknik öğretime de yer verilmiştir. Avrupa Birliği'nde dengeli ve paylaşımcı finansman organlarının geliştirilmesine yönelik olarak geliştirilecek bir mesleki ve teknik öğretim, kamu ve özel yatırımın iyileştirilmesi, yatırım ve finansla ilgili konuların geliştirilmesi ve özel önem verilmesi gerektiği ele alınmıştır (Helsinki Bildirgesi, 2006). 25.08.2011 tarih ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri yeniden düzenlenmiş, okul türüne göre farklı genel müdürlükler altında faaliyet gösteren mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü altında birleştirilmiş ve görev alanı yeniden şekillenmiştir. Yapılan mevzuat değişiklikleri ile Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği kaldırılarak mesleki eğitim mevzuatta Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliğine tabi olmuştur. Türkiye'de mesleki ve teknik ortaöğretim ilköğretime dayalı olarak en az 4 yıllık zorunlu eğitimle, öğrencilere hem genel kültür kazandırma hem de ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretim hem mesleki hayata veya geleceğe ve de iş dünyasına hazırlayan eğitim-öğretim sürecidir. Mesleki ve teknik ortaöğretimde çerçeve öğretim programlarına göre tasarlanan kültür derslerinin daha fazla olduğu ATP (Anadolu Teknik Program) ve meslek derslerinin daha fazla olduğu AMP (Anadolu Meslek Programı) olmak üzere iki farklı program uygulanmaktadır. Bu programlarda bulunan toplam 54 mesleki alan ve bu alanların bünyesinde bulunan 206 dal yer almaktadır (MEB, [21.03.2017]b).

Her türlü ortaöğretim kurumunda 9. Sınıf aynı olarak görmektedir. 10. Sınıfta ile alan dersleri verilmeye başlanır. Süresi ve sayısı giderek artan alan dersleri ile birlikte 12. sınıflarda ATP olanlar tamamen okulda olup, AMP olanlar haftanın üç günü işletmelerde beceri eğitimi kapsamında işletmede bulunurlar. ATP öğrencileri yaz stajı uygulaması ile yaz dönemlerinde işletmede eğitime devam ederler.

Bazı okullar, okul sanayi işbirliği çerçevesinde ve protokoller kapsamında iş dünyasından destek bulmakta, çeşitli ortaklıklara gitmektedir. Bu kapsamda işletmeler okullara laboratuvar, atölye, ekipman, staj imkanı ya da eğitmen gibi çeşitli konularda faydalar sağlayabilmektedirler. Böylece işletmeler de kendi sektör ve iş alanlarında ihtiyaç duyacakları istihdamın şekillenmesinde rol oynamaktadırlar. Çoğu zaman bu işletmeler destek verdikleri okullardan mezun olan gençleri işe almakta ve işyerinde vereceği eğitimi çok daha önceden okulda almış olmalarını sağlamaktadırlar.

Mesleki ve teknik eğitimin nitelik ve kalitesinin arttırılmasına yönelik bir diğer uygulama ise tematik mesleki ve teknik okulların açılması olmuştur. Belirli bir alanda özel program uygulayan proje okulu olarak eğitim-öğretim hizmeti üretecek olan tematik mesleki ve teknik anadolu liseleri; staj, istihdam, mesleki gelişim gibi konuları

kapsayan özel sektörle en az 10 yıllık iş birliği protokolü yapılmış ve bir alanda en fazla üç dalda eğitim verecek şekilde düzenlenmektedir (MEB, [21.03.2017]b).

Ülkemizde mesleki eğitim pek çok sorunla karşı karşıya gelmektedir. Bunların arasında, sistemsel sorunlar, yönetim, teknolojinin sürekli gelişmesi, ödenek yetersizliği, okul – sanayi işbirliğinin yetersiz olması, öğretmen yetiştirme ile ilgili sorunlar gibi pek çok sorun yer almaktadır. Sorunlar incelendiğinde farklı başlıklar olarak ele alınabileceği görülse de temel yetersizliklerin başında finansman sorunu ve planlamadan kaynaklı problemler üst bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Özcan, 2009).

TÜBİTAK'ın Vizyon 2023 Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç ve Strateji Belgesinde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının laboratuvar, atölye, araç-gereç vb. imkânlardan yoksun olduğuna yer verilmektedir. Ayrıca ders materyalleri ile beraber öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli seviyede olmadığı belirtilerek, iş piyasasının şartları göz önünde tutulduğunda mesleki ve teknik okullardan mezun olan öğrencilerin ihtiyaç duyulan beceri ve yeterlilikleri karşılamadığı belirtilmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde yetişmiş insan gücünün önemini kavramış olan Türkiye, mesleki ve teknik ortaöğretimde OECD ortalamasını yakalamış olmasına rağmen mesleki ve teknik ortaöğretimin problemlerine tamamen çözüm bulmuş değildir (Kalkınma Bakanlığı, 2014).

1.1.1. 2023 EĞİTİM VİZYONU – MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HEDEFLERİ

MEB tarafından Ekim 2018 tarihinde yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu'nun temel hedefi, ahlak telakkisine dayalı ve insanı merkeze konumlandıran bir varlık ve bilgi anlayışına hayat vermektir. 2023 Eğitim Vizyonu'nda Mesleki ve Teknik Eğitime ilişkin 7 adet hedef bulunmaktadır ve her bir hedefin altında çeşitli eylemler yer almaktadır.

HEDEF 1 - Mesleki ve Teknik Eğitime Atfedilen Değerin Artırılması Sağlanacak

1. Mesleki ve teknik eğitimde sektörle birlikte eğitim-istihdam üretim bağlamında iyi uygulama örneklerinin medya platformlarında görünürlüğü artırılabilecektir.
2. Mesleki ve teknik eğitim müfredatlarının tanıtımına yönelik yönlendirme ve rehberlik dijital platformu oluşturulacaktır.
3. Her yıl, mesleki ve teknik eğitim kurumlarında üretilen ürünlerin sergileneceği bir fuar düzenlenecektir.
4. Mesleki ve teknik eğitime ilgiyi artırmak amacıyla ulusal ve uluslararası yarışmalar düzenlenecek ve başarılı öğrencilere eğitimlerine devam ederken veya mezuniyetten sonra mikro krediler sağlanacaktır.
5. Mesleki eğitim kurumlarından mezun olan öğrencilere çeşitli kaynaklardan sertifikalı eğitim, nano kredili dersler, endüstri ve akademinin birlikte akredite ettiği dersler ve

benzeri imkânlar sağlanarak mezunların kendilerini sürekli yeni bilgi ve becerilerle güncellemeleri sağlanacaktır.

HEDEF 2 - Mesleki ve Teknik Eğitimde Rehberlik, Erişim İmkânları Artırılacak

1. Kariyer rehberliğine yönelik alan ve dal seçim süreci için “Genel Beceri Test Seti” geliştirilecektir.
2. Mesleki rehberlik hizmetlerinin uygulandığı çocuklara ilişkin veriler e-portfolyo sistemine kaydedilecektir.
3. Okul türleri arasında program bazında esnek ve geçirgen yatay hareketlilik imkânları geliştirilerek çocukların kazanımlarını bir başka mesleğin becerilerini edinmede fırsat olarak kullanmaları sağlanacaktır.
4. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki çocuklara yönelik özel burs imkânı artırılacaktır.
5. Mesleki ve teknik ortaöğretimdeki çocuklarımızın kendi mesleki alanlarında yükseköğretim programlarına geçişlerine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
6. Çeşitli kurumlardaki ustabaşların ve kıdemli uzman çalışanların belirlenecek ölçütlerle işbaşı eğitimlerde derslere girmesi kolaylaştırılacaktır.
7. Yükseköğretime geçmek isteyen başarılı mezunlara yönelik destekler yapılandırılacaktır.

HEDEF 3 - Yeni Nesil Müfredatlar Geliştirilecek

1. Müfredatlar sektörün talep ettiği yetkinliklere uygun olarak geliştirilecek, dijital dönüşüme uygun alan ve dalların açılması sağlanacaktır.
2. Mesleki eğitimde alan derslerinin 9. sınıfta başlaması sağlanacaktır.
3. Mesleki ve teknik ortaöğretim alan, dal ve modüllerinin içerikleri, öğretim süreleri ve öğretim materyalleri çocukların ihtiyaçları ve iş hayatının talepleri doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden düzenlenecektir.
4. Mesleki eğitimde, sektör taleplerinin gerektirdiği yetkinlikler doğrultusunda ulusal meslek standartları dikkate alınarak mesleki alan ve dallarda beceri uygulamalarının payı, öğretim süreleri ve öğretim materyallerinin düzenleme çalışmaları yapılarak ilk yıldan itibaren alan eğitiminin uygulanmasına başlanacaktır.
5. Geleneksel Türk Sanatları alanında mesleki ve teknik eğitim müfredatları oluşturulacaktır.

HEDEF 4 - Eğitim Ortamları ve İnsan Kaynakları Geliştirilecek

1. Güncellenen müfredatlar ve ihtiyaç analizleri doğrultusunda atölye ve laboratuvarların standart donatım listeleri ile mimari yerleşim planları yenilenecektir.

2. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan %15'lik hazine kesintisi %1'e düşürülecektir.
3. Döner sermaye kapsamında gerçekleştirilen üretim, hizmetlerin miktar ve çeşitliliğinin artırılması teşvik edilecektir. Bu kapsamda eğitim ortamlarının altyapı, donatım ve temrinlik malzeme ihtiyaçları karşılanacaktır
4. Öğretmenlerimizin, gerçek üretim ortamlarında mesleki gelişimleri sürekli desteklenecektir.
5. Öğrencilerin işbaşı eğitim ve yabancı dil becerilerini geliştirilmesi amacıyla yurtdışı hareketlilik projeleri hazırlanacaktır.

HEDEF 5 - Yurt Dışında Yatırım Yapan İş İnsanlarının İhtiyaç Duyduğu Meslek Elemanları Yetiştirilecek

1. Uluslararası yatırımcılarımızın, özellikli alanlarda ihtiyaç duydukları nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için ilgili sektörle iş birliği içerisinde çalışmalar yapılacaktır.
2. Türkiye Cumhuriyeti açısından stratejik öneme haiz ülkelerde TİKA ile iş birliği içinde mesleki ve teknik eğitim alanında gerekli destek sağlanacaktır.

HEDEF 6 - Mesleki ve Teknik Eğitimde Eğitim -İstihdam -Üretim İlişkisi Güçlendirilecek

1. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının Türkiye'deki sektör liderleri ile yoğun bir şekilde etkileşim hâlinde olması sağlanacaktır.
2. Mezunlara istihdamda öncelik verilmesi ile mesleki eğitim alanları ve seviyelerine göre farklı ücret uygulanması teşvik edilecektir.
3. Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliği ile Mesleki ve Teknik Okul sayısı artırılacaktır.
4. Kamu ve sivil toplum kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitim kurumu açma ve finansal katkı sağlama girişimleri desteklenecektir
5. Teknoparklar içinde Bilişim Meslek Lisesi modeli yapılandırılacaktır.
6. Buluş, patent, marka üreten okulların öğrenci, öğretmen ve yöneticilerinin döner sermaye kaynaklı gelirlerden pay alması sağlanacaktır

HEDEF 7 - Yerli ve Millî Savunma Sanayinin İhtiyaç Duyduğu Nitelikli İnsan Gücü Yetiştirilecek

1. Savunma sanayi kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu stratejik insan gücünün yetiştirilmesine destek verilecektir.
2. Savunma sanayi alanındaki okulların tamamının sektör kuruluşlarıyla iş birliği içinde açılması sağlanacaktır.
3. Geleceğin meslekleri konusunda çeşitli kuruluşlarla proje yapma, eğitim verme ve kurum açma iş birlikleri geliştirilecektir. (www.meb.gov.tr, 17.04.2019)

1.2. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMDE DÜNYADAKİ UYGULAMALAR

Avrupa Birliği eğitim politikasının temel amacı; üye ülkelerin ar-ge çalışmalarına etkin ortak katılımını sağlamak üzere, Avrupalılık bilinci ve ortak anlayışı sağlamaktır. AB kendi içinde ortak bir eğitim sistemi uygulamamaktadır. AB’de eğitim sisteminin bütünleştirilmesi yerine ortak hedeflerde birleşen uyumlu sistemler öngörmüştür. Bu ülkelerin kendi sosyo – ekonomik durumlarına göre bir eğitim sistemi kurgulamaları konusunda bir serbestlik tanıdığı anlamına gelmektedir (Tuzcu, 2002).

Avrupa Birliğinde tek bir eğitim sistemi bulunmamaktadır. Üye olan 28 ülkede eğitim sistemleri çeşitlilik göstermektedir. Ancak birlik farklı eğitim sistemlerinden faydalanarak, iletişimi ve işbirliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Bayrakçı, 2005).

Roma Antlaşması’nda (1957) “ortak bir mesleki eğitim politikasının oluşturulması” kararıyla eğitim kavramı AB’nin de temel öncelikleri arasına girmiştir. (Sağlam, 2009). 1993 yılında yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile “Tek Avrupa” kavramı yasallaşmış ve AB eğitim politikaları ile ilgili yasal temel oluşturulmuştur. AB’nin sorumluluk alanları arasında ortak eğitim politikaları ayrıntılı bir şekilde yer almış ve Avrupa vatandaşlığı kavramı ilk kez bu antlaşmada gündeme gelmiştir. Yeni eylem alanları olarak eğitim, kültür gibi alanların tespit edildiği antlaşmada, eğitim ve öğretim alanlarında AB’nin rolü 149. ve 150. maddelerde ortaya konulmuştur. Bu maddeler aşağıda verilmiştir (Bayrakçı, 2005):

- ✚ Üye ülkeler arasındaki iş birliğini sağlayarak ve gerekirse üye ülkelerin faaliyetlerini destekleyerek, eğitimin kalitesinin artmasına katkıda bulunmak,
- ✚ Üye ülkelerin faaliyetlerini destekleyen bir mesleki eğitim politikası uygulamak.

1993 yılında düzenlenen Brüksel Zirvesi’nde işsizlik artışı, büyüme oranlarındaki düşüş, ABD ve Japonya karşısında rekabet edilebilirliğin azalması nedenleriyle AB, “Beyaz Kitabı” yeni stratejisi olarak kabul etmiştir. Bu kapsamda işsizliği azaltmak amacıyla çeşitli önlemler alınması öngörülmüştür. Bu önlemler işgücü piyasasının verimliliğini artırmaktan geçmektedir yani çalışma saatlerinin düzenlenmesi, rekabet edebilirliğin artırılması, ar – ge çalışmalarına ağırlık verilmesi ve işgücü maliyetlerinin düşürülmesi gibi önlemlerdir (Tuzcu, 2002).

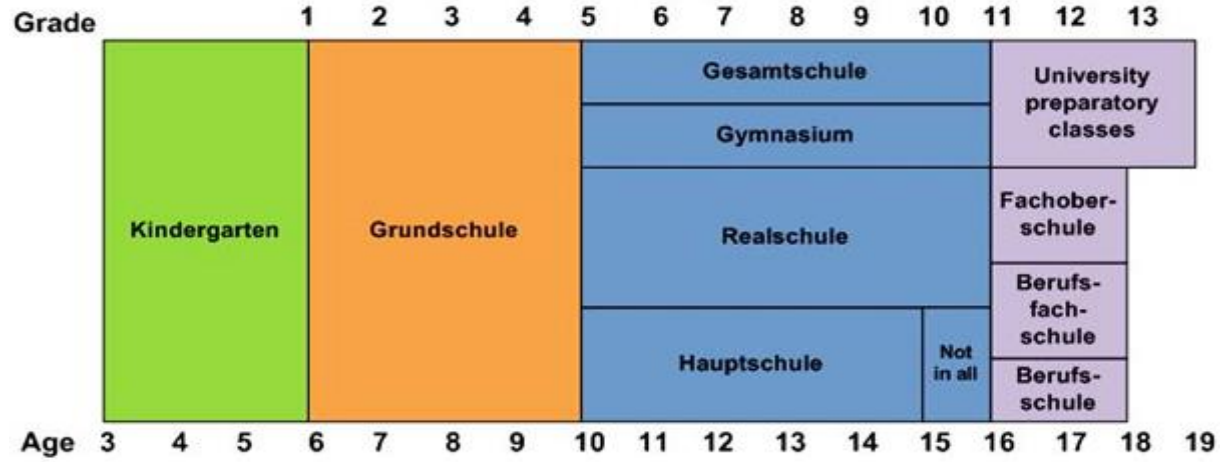
1.2.1. ALMANYA'DA MESLEKİ EĞİTİM

Almanya'da eğitim 3 yaşından itibaren başlamaktadır. Altı yaşını dolduran her çocuk Grundschule'de eğitim görmektedir. Bu okulda dört yılını dolduran çocuklar beşinci ve altıncı yıllarında yönlendirme eğitimleri görmektedirler ve yeteneklerine yöre eğitimlerine devam etmektedirler.

Grundschule'yi tamamlayan öğrenciler çıraklık meslek eğitimini tercih ederlerse Hauptschule, özgün meslek eğitimini seçenler Realschule'ye, akademik düzeyde eğitimini sürdürmek isteyenler ise Gymnasium'a gidebilmektedirler. Bu aşamadan sonra diploma ile mezun olan öğrenciler üniversiteye giriş hakkı elde etmektedirler (Albayrakoğlu, 2006).

Almanya'da seçim yapabilecek üç ana tür yükseköğrenim kurumu vardır: üniversiteler, uygulamalı bilimler üniversiteleri (Fachhochschulen) ve ihtisaslaşmış üniversiteler.

- Üniversiteler; ağırlıklı olarak araştırmaya odaklıdır ve geleneksel Alman eğitim kurumudur.
- Uygulamalı bilimler üniversiteleri; daha pratik olarak yönlendirilmiş ve büyük Alman şirketleriyle bağlantılıdır.
- Uzman üniversiteler; sanat, müzik, film, tiyatro gibi belirli konularda yoğunlaşmaktadır.

Şekil 1: http://www.pyramidconsultants.com/country_germany.html

Almanya'da meslek, eğitim dual yapıya sahiptir. Dual yapı okul ile birlikte işletme stajının da yer aldığı, işletme ağırlıklı eğitim modelini ifade etmektedir. Mesleki eğitim programı takip eden öğrenci haftada 10-12 saat okulda teorik ders, 28-30 saat işletmelerde pratik ders yapmaktadır (Gülcan, 2005).

1969 yılında yürürlüğe giren Mesleki Eğitim Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Odaları da mesleki eğitim sürecine katılmışlardır. Odalar bütçelerinin önemli bir kısmını mesleki eğitim doğrultusunda kullanmaktadırlar (Karaçivi, 2000). Uygulamalı eğitimini işletmede yapan öğrencilere toplu sözleşmelere göre ücret ödenmektedir. Öğrencilerin bitirme sınavları Sanayi ve Ticaret Odaları, Küçük Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri tarafından düzenlenmekte, işçi-işveren temsilcileri ve öğretmenlerden oluşan bir komisyon tarafından yapılmaktadır. Ticaret ve Sanayi Odaları ile birlikte Eyaletler Arası Sürekli Kurul, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Küçük Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri, Federal Meslek Eğitim Enstitüsü, İşletmeler üstü Mesleki Eğitim Merkezleri Almanya'da mesleki eğitimin gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulunmaktadırlar (Yalçın, 2011).

Son yıllarda mesleki eğitimi tercih eden öğrenci sayısında artış olsa da, mesleki eğitim mezunu arzı talebi karşılayamamaktadır. Bunun yine değişen dünya şartları ile doğrudan ilişkisi vardır. Bu durumun bir nedeni ailelerin giderek daha az çocuk yapması nedeniyle sistemden elenen yaşlı nüfusun yerini dolduramamasıdır. Bu bağlamda yaşlı nüfus oranı yüksek, genç nüfus oranı düşük her ülkeyi aynı sorun beklemektedir. Diğer bir neden ise öğrencilerin kendileri için olan beklentileridir. Pek çok mezun durumda olan genç, Türkiye'de de olduğu gibi her mesleği yapmak istememektedirler.

1.2.2. ABD'DE MESLEKİ EĞİTİM

Amerika Birleşik Devletlerinde zorunlu eğitime başlama yaşı, eyaletten eyalete farklılık gösterir. 3 eyalette 5, 16 eyalette 6 ve 29 eyalette 7 yaşında başlar. Eğitim, okul öncesi eğitimi de içine alan ilköğretim düzeyi, ortaöğretim düzeyi ile ortaöğretim düzey sonrası düzey olmak üzere üç seviye olarak belirlenmiştir. ABD'de hem ortaöğretim düzeyinde hem de sonrası dönemde mesleki eğitim alınabilmektedir. Bununla birlikte mesleki ve teknik eğitimde yeterlilik sahibi olabilmek için 2 yıllık bir yükseköğretim programını tamamlamak gerekmektedir. Mezunlar dilerse bu aşamadan sonra 4 yıllık bir programa da devam edebilmektedir (Güçlü ve Bardakçı, 2004).

Teknik ve mesleki eğitimin çoğunluğu özel sektörlere ait kariyer okulları tarafından sağlanmaktadır. Bu okullar kolej olarak adlandırılmakta olup iki yıl eğitim vermektedir. Kolejlerde verilen kariyer eğitimindeki tüm ders müfredatı bilgilerinin yaklaşık yüzde 30'u dört yıllık üniversitelere devredilebilmektedir. Çoğu meslek okulu, öğrencilerin bir veya iki yıl içinde tamamlayabilecekleri programları sunmaktadır. Geleneksel kolejlere devam eden öğrenciler genellikle eğitimlerini tamamlamak için dört ila beş yıl eğitim almaktadır. Geleneksel kolejler ayrıca öğrencilerin bir liberal sanat eğitimi almasını zorunlu kılmaktadır. Öğrencinin zorunlu olarak kendi çalışma alanlarıyla alakalı

olmayan geniş bir ders yelpazesine de kaydolması gerekmektedir. Meslek yüksekokulları yalnızca öğrencilerin kendi bölümüyle ilgili derslere girmesini istenmektedir (<http://americancollege.edu.au/>).

ABD mesleki eğitim sisteminin artı ve eksikleri karşılaştırıldığında, sistemin artısı, işgücüne katılım süresini kısaltması olarak karşımıza çıkmaktadır. Lisans programları ABD’de de dört ve daha fazla yıl sürerken, mesleki eğitim programları genellikle iki sene içerisinde tamamlanabilmektedir. Böylece mezun olanların işgücüne katılım süresi daha hızlı olmaktadır. Ancak Türkiye’de de olduğu üzere, mesleki eğitim, dört yıllık üniversite eğitime göre daha az değerli görülmektedir. Bununla birlikte dört yıllık mezunları genel olarak önlisans mezunlarına göre daha fazla kazanmaktadırlar. Ayrıca mesleki eğitim, mezun olan öğrenciyi belirli bir kariyere yönlendirdiğinden, farklı mesleklere geçiş aşamasında herhangi bir lisans mezununa göre daha zorlu aşamalarla karşılaşmasına neden olmaktadır.

1.2.3. JAPONYA’DA MESLEKİ EĞİTİM

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Almanya’dan esinlenerek geliştirilen Japon Mesleki Eğitim Sistemi günümüzde en başarılı uygulamalar arasında yer almaktadır. 9 yıllık bir zorunlu eğitim sonrası öğrenciler mesleki eğitime yönelebilmektedirler. Teknik okullardan mezun olan öğrenciler 2 yıllık meslek yüksekokulları ya da ileri meslek kurslarına devam edebilirler. Liseler öğrencilerin devam etme durumuna göre 3 yıl süren tam, 4 yıl süren yarım ve uzaktan eğitim olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Çoğu genel lise akademik konulara ek olarak bir meslek programı seçebilmektedirler. Japonya’nın eğitiminde özel mesleki kolejler oldukça güçlü bir yere sahiptir. Ülke, ekonomisinin ihtiyaç duyduğu mühendisleri yetiştirmek adına ortaokuldan sonra girilen ve beş yıllık bir mühendislik eğitimini kapsayan KOSEN Teknoloji Kolejlerini kurmuştur. KOSEN kurumlarında eğitim sistemi üniversitelerin çalışma prensibinden farklıdır. Burada öğrencilere beş yıllık sürede pratiğe dayalı bir mesleki eğitim verilmekte, eğitimini ve mesleğini bir adım öteye taşımak isteyen öğrencilere ise yedi yıl sanayilerdeki üretim bölgelerinde eğitim görme imkanı tanınmaktadır.

Japonya’da da genel akademik eğitim diğer ülkelere olduğu gibi mesleki eğitime göre daha yüksek değere sahiptir. Mesleki eğitim ülkemizde de olduğu gibi daha düşük başarı seviyesine sahip öğrencilerin tercih ettiği bir eğitim türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişen ve değişen teknoloji ile birlikte istihdam için gereken becerilerde değişiklikler söz konusu olmuş ve Japonya üniversiteleri bu durumu profesyonel eğitim kurslarını artırarak aşmaya çalışmaktadır.

Mesleki eğitim kurumlarından üniversitelere geçiş Japonya için hala çok gelişmiş bir seviyede değildir. Ortaöğretim mezunlarının küçük bir kısmı meslek okullarında eğitim görmekte ve yine bu okullarında çok küçük bir kısmı üniversiteye gidebilmektedir. Yine diğer ülkelerde olduğu gibi mesleki eğitim kurumlarından mezun olanlara daha geniş imkanlar verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle ülkede mesleki eğitimin prestijini artırmaya yönelik bir kuruma ihtiyaç duyulup duyulmadığı konusunda tartışmalar sürmektedir (<https://kusip.gov.tr/>, 17.04.2019)

1.2.4. GÜNEY KORE'DE MESLEKİ EĞİTİM

1949 yılında yürürlüğe giren eğitim yasasına göre yapılandırılan günümüz Kore eğitim sisteminde eğitim 6-3-3-4 şeklinde yapılanmıştır. Buna göre 6 yıl ilköğretim, 3 yıl ortaokul, 3 yıl lise ve 4 yıl kolej ya da üniversite şeklindedir.

Ülkede liseler akademik liseler, bilim liseleri, özel liseler ve meslek liseleri olarak dörde ayrılmıştır (Kim, 2006). Lise eğitimi sırasında öğrencilerin yeteneklerine göre ayrılarak erken uzmanlaşma sağlamaları hedeflenmektedir. Güney Kore de ülkenin artan Ar-Ge ihtiyacının karşılanması için işgücü yetiştirmeye çalışmaktadır. Özellikle bilim dallarında araştırmacı yetiştirmek ülke eğitiminin ana hedeflerinden biridir (Gönel,2000).

Kore'de mesleki eğitim politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında sorumlu kuruluş Çalışma Bakanlığı'dır. Mesleki eğitim yasa ve yönetmeliklerini gözden geçirmek ve yenilikler ışığında revize etmek, eğitim tesislerini belirlemek, belgelendirme ve eğitim kurslarını tayin etmek, eğitim maliyetlerini sübvans etmek ve eğitim ödeneklerinin sağlanması bakanlığın görev alanı içerisindedir. Ayrıca bakanlık eğitim altyapısını genişletmek için eğitim kurumlarını değerlendirmek, halk eğitim kuruluşlarını yönetmek ve özel eğitim kurumlarını teşvik etmek gibi bir dizi politika önlenmeleri geliştirir (The Ministry of Labor).

1995 yılından itibaren mesleki eğitim, mesleki beceri geliştirme projesi adıyla istihdam sigortası yasası altında yürütülmektedir.

Kore'deki meslek liseleri tarım, teknoloji, ticaret, balıkçılık ve okyanus bilimi, endüstri ve ev ekonomisi alanlarında mesleki eğitim vermenin yanında ileri bir genel eğitim de sağlamaktadır. Kore'de 6 tür meslek lisesi bulunmaktadır. Bunlar (Kim, 2006);

- ✚ Tarım meslek liseleri: Tarım alanında performansı artırmak için gerekli olan temel beceri ve özellikler kazandırılır.

- ✚ Teknik meslek liseleri: Teknik endüstri alanında atılım yapabilmek için gerekli olan temel beceri ve özellikler kazandırılır.
- ✚ Ticaret meslek liseleri: Siber iletişim ve grafik tasarımını da içine alan bilgi işleme ve iş yönetimi ile ilgili işlerde yetenekler artırılması için tasarlanmıştır.
- ✚ Balıkçılık ve okyanus bilimi meslek liseleri: Deniz tarımı, üretimi ve pazarlaması, depolama ve güvenli ulaştırma gibi konularda temel eğitim verilmektedir.
- ✚ Mesleki liseler: Tarım, ticaret, balıkçılık ve endüstri alanlarından iki veya daha fazlasını içeren mesleki kursların yer aldığı okullardır.
- ✚ Kapsamlı liseler: Kırsal alanlarda veya küçük ve orta ölçekli şehirlerde gençler için eşit fırsatların yaratılmaya çalışıldığı, genel ve mesleki eğitimin bir arada yürütüldüğü okullardır.

Kore’de mesleki eğitim sağlayıcısı kamu kurumları arasında Kore Politeknik Üniversitesi, Kore Teknoloji ve Eğitim Üniversitesi, Kore Ticaret ve Sanayi Odasına bağlı olarak faaliyet gösteren mesleki eğitim merkezleri öne çıkmaktadır.(The Ministry of Labor)

- ✚ Kore Politeknik Üniversitesi: Orta düzey kalifiye işgücü yetiştirmek: Teknisyen (6 ay - 1yıl),Çok yetenekli teknisyenler (2 yıl)
- ✚ Kore Teknoloji ve Eğitim Üniversitesi: Teorik ve pratik uzmanlıklara sahip meslek eğitmenler yetiştirmek. (4 yıl kurs)
- ✚ Kore Ticaret ve Sanayi Odasına bağlı olarak faaliyet gösteren mesleki eğitim merkezleri: İşgücü açığı sıkıntısı çeken sektörler için yükseköğretime gitmeyen gençlerden kalifiye işgücü yetiştirmek.

Özel sektörde en iyi eğitim sağlayıcısı temsilcileri fabrika içi eğitim veren işletmelerdir. Başlangıçta 3-6 ay arasında mesleki eğitim (staj) sağlanmaktadır.

Bu eğitimlerde amaç, temel eğitim vermek ve görevdeki çalışanların eğitim düzeyini yükseltmektir. İşveren bir stajyere ya da görevdeki çalışana doğrudan ya da dolaylı olarak mesleki eğitim sağladığında eğitim maliyetlerine bağlı olarak yapılan masrafların tamamını ya da bir kısmını alabilmektedir. Diğer yandan işinden ayrılan ve en az 300 işçinin çalıştığı bir şirkette 1 yıl ve daha kısa süreli çalışan ve Çalışma Bakanlığı onaylı mesleki eğitim kursunda eğitim gören 40 yaş üzeri kişiler, eğitim masraflarının tamamını ya da bir kısmını alabilmektedirler (The Ministry of Labor).

1.2.5. FRANSA'DA MESLEKİ EĞİTİM

Fransa'da ilkokul bitiminin ardından öğrenciler iki kademeye ayrılmış ortaöğretime devam ederler. İlk kademe herkes için standart olan 4 yıllık bir ortaokuldur. Ortaokulu bitirdikten sonra öğrenciler yönlendirildiği ikinci kademe olan 3 yıllık bir lise eğitime devam etmektedirler. Daha sonraki aşamada ise genel eğitimlerini sürdürerek lise diploması almak ve yüksek öğretime geçmek isteyen gençlerin dışında kalan gruplar ya 2 yıllık meslekî eğitim görerek, temel meslekî eğitim sertifikası (CEP) ya da çıraklık meslek sertifikası (CPA) almakta bundan sonraki aşamada ise 2 yıl süreli bir eğitimden geçerek temel meslekî eğitim brövesi (BEP) ya da 2-3 yıllık bir eğitim sonrasında meslekî yetenek sertifikası (CAP) alma imkânına sahip olmaktadır. İkinci aşamayı geçerek BEP ve CAP belgesi alan öğrenciler ise, 2 yıllık bir ek eğitim sonrasında meslekî bukolarya'ya hak kazanmaktadır. Ortaokulun ikinci yılından sonra teknik sınıflara ayrılan gençlerde aynı aşamalardan geçerek meslekî bukolarya'ya girebilmekte ya da teknik liselere devam ederek teknik büro açabilme olanağına sahiptirler. Bu eğitimi tamamlayanlar yüksek teknik okullara ve meslekî uzmanlık alanlarına gidebilmektedirler. Fransa'da meslekî eğitim sistemi ağırlıklı olarak okul eğitime yönelmiştir. İşletmelerin meslekî eğitime katılımları giderek artış göstermekle birlikte yalnızca çıraklık eğitimi gören gençler, büyük ölçüde işletme-içi uygulamalı eğitimden yararlanmaktadır

Mesleki eğitim okullarında okuyanlar için sanayide zorunlu bir çıraklık dönemi olmasına rağmen, teorik ve pratik eğitim bir atölyede veya okul laboratuvarında yapılır. Çıraklık eğitimi ise okul sisteminin dışında verilmektedir (MESS, 1999:46). Zorunlu öğretimin ardından gençler eğitimlerini sürdürmek, bir çıraklık sözleşmesi kapsamında teorik ve uygulamalı meslekî eğitimden yararlanmak ya da doğrudan çalışma yaşamına katılmak gibi seçeneklerden birini tercih edebilirler.

Fransa'da meslekî eğitim tam zamanlılık türündeki organizasyonlardan oluşur. Teknik liselerde yüksek okula geçiş hakkı ve meslekî eğitim verilmektedir. Buralarda mesleğe hazırlık ve bilginin somut kullanımı ön plândadır. Buralardan alınan mezuniyet belgeleri şunlardır;

- Ortalama 202 branş türüyle CAP (certificat d'Aptitude Professionella)
- Ortalama 44 branş türüyle BEP (Brevet d'Etudes Professionnelles)
- Ortalama 38 branş türüyle BacPro (Ba cealaareat Professionnel)

Uzman Eleman Belgesi (CAP) CAP, en altı düzey meslekî eğitim nüvesi olup seçilen bransa göre uzman eleman, kalfa veya uzman memur eğitiminin altındaki nüveye benzer.

Lycee Professionel'deki (LP) okullarda yapılan tam zamanlı öğretimdir. (7. sınıftan) sonra 3 yıl veya (9. sınıftan) sonra iki yıl sürer. Bu öğretim kısmen okullarca organize edilmiş işletmelere yönelik kısa süreli stajı içerir. Meslekî eğitim sertifikaları arasında CAP'ın daha az bir değere sahip olması, bu sertifikayı alan mezunları Baccalaureat Professionel hazırlanma hakkını almalarını göstermektedir.

Meslekî Eğitim Belgesi (BEP) uygulamalı meslekî işleve yönelmiş CAP'tan farkı biraz daha üst düzey branş teorilerini kapsamada ve tüm meslek gruplarını içermesinden kaynaklanmaktadır. 9. sınıftan sonra kazanılır. BEP birçok mezuna üst eğitime yükselme imkânı vermektedir.

Meslekî Olgunluk Belgesi (BacPro) eğitimi bir CAP'ı veya bir BEP'i ön şart koşar. 69 haftalık öğretime sahip iki yıllık bir okul bunun üzerinde yapılmıştır. Yöredeki işletmelerle sıkı iş birliği içerisinde bu meslekî öğretim yapılmakta ve işletmelerde toplam 16 haftalık geniş kapsamlı staj aşamasını içermektedir.

Fransa'da Eğitim Bakanlığı'nın kurmuş olduğu, eğitim ve endüstri ilişkileri yüksek komitesi sanayi sektörünün eğitim, öğretim sistemine ilişkin öneriler geliştirilmesine çalışır. Profesyonel danışmanlık komitesi (CPC) iş dünyası ile eğitim arasındaki bağı oluşturur. Fransa'da sosyal tarflar, ulusal, sektörel ve firma düzeylerinde meslekî eğitim politikalarının gelişmesi konularının içindedirler. Sosyal taraflar gençlerin eğitimi ve sürekli eğitimi için yardımlar toplayan organizasyonları yönetirler. Sosyal taraflarla görüşülerek sektörlere göre açıklanan beceri ihtiyaçları çalışmaları hükümet tarafından yürütülmekte ve finanse edilmektedir.

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/aykac.html

17.04.2019)

1.2.6. NORVEÇ'TE MESLEKİ EĞİTİM

Norveç eğitim sistemi eşitlikçi bir yapıya sahiptir. 8 sınıfa kadar hiçbir öğrenci karne almamaktadır. Ülkede gençler erken yaşta sorumluluk alan ve kendi kararlarını kendi vermeyi öğrendiklerinden eğitim süresince disiplin konusuna çok önem verilmemektedir (Cohen, 2015).

Ülkedeki meslek eğitimi üçlü bir işbirliğine dayanmaktadır. Mesleki Eğitim ve Öğretim Ulusal Konseyi, işveren ve işçi sendikaları eğitimle ilgili konulara birlikte karar vermektedirler. Bu işbirliği organı, bağlı bulunduğu bakanlığa tavsiye vermekte ve almaktadır.

Norveç'te mesleki eğitim hem okullarda hem de işletmelerde yapılmaktadır. Norveç'in üçlü işbirliğine dayalı mesleki eğitim ve öğretim sistemi bulunmaktadır. Kanunla zorunlu kılınan bu işbirliği sistemi hem ulusal hem de bölgesel düzeyde çalışmaktadır. Ulusal düzeyde işveren, işçi sendikaları ve Mesleki Eğitim ve Öğretim Ulusal Konseyi birlikte karar vermektedir. Bu işbirliği organı, bağlı bulunduğu bakanlığa tavsiye vermekte ve almaktadır.

Norveç'te mesleki eğitime ilişkin ilk yönlendirme 8 ila 10 sınıf öğrencilerine seçmeli dersler aracılığı ile yapılmaktadır (Güney, 2009). Norveç'te ortaöğretimi tamamlayan bir öğrenci aşağıdaki dokuz programlardan birini seçebilmektedir.

- ✚ Teknik ve Endüstriyel Üretim Programı
- ✚ Elektrik ve Elektronik Programı
- ✚ İnşaat ve İnşaat Programı
- ✚ Restoran ve Yiyecek İşleme Programı
- ✚ Sağlık ve Sosyal Bakım Programı
- ✚ Medya ve İletişim Programı
- ✚ Tarım, Balıkçılık ve Ormancılık Programı
- ✚ Hizmet Programı
- ✚ Ulaşım; Tasarım, Sanat ve El Sanatları Programı.

Mesleki eğitim ve öğretim üst düzey orta öğretim seviyesindeki standart model genellikle 2 + 2 modeli olarak adlandırılır. Bu standart dört yıllık programın iki yıllık okul tabanlı eğitime bölünmesi okulda bir yıla tekabül eden iki yıllık kurumsal temelli eğitim verilmektedir. Mesleki eğitim ve öğretim içinde yer alan konular; ortak çekirdek konular, ortak program konuları ve derinlemesine çalışma projesinden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim ve öğrenimini tamamlayan öğrenciler isterlerse gerekli sertifikalara sahip olmak şartıyla dört yıllık okullara geçebilmektedir. (<https://snl.no/yrkesopplæring>, 17.04.2019).

2. BÖLGEDEKİ MESLEKİ EĞİTİMİN MEVCUT DURUMU VE İHTİYAÇ ANALİZİ

Milli Eğitim Bakanlığı 2019-2020 eğitim öğretim yılı meslek liseleri okullaşma oranları incelendiğinde, Balıkesir'de Türkiye ortalaması olan brüt %44,59 ve net % 36,26 'nın

üzerinde olmakla birlikte, Çanakkale’de meslek liseleri okullaşma oranları ülke genelinin oldukça altında kalmaktadır. Mesleki eğitimde okullaşma oranları, bir anlamda tercih edilebilirlik oranını da göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda Balıkesir’de meslek liselerinin tercih edilme oranları Türkiye geneli seviyesinden fazla iken Çanakkale’de meslek liselerinin gençler tarafından daha düşük düzeyde tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 1 - Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullaşma Oranı (%) (Milli Eğitim İstatistikleri, 2019-2020)

	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	44,59	50,19	36,68
Balıkesir	46,96	54,84	38,59
Çanakkale	40,55	49,05	31,53
Manisa	52,18	62,56	40,98
Tekirdağ	44,32	50,33	37,77
Bursa	50,77	56,47	44,68
İstanbul	50,18	53,32	46,84

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2019-2020 yılı istatistiklerine göre Mesleki ve Teknik Ortaöğretim okul, şube, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları açısından da Çanakkale’nin ve Balıkesir’in Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Ayrıca bölge illerine ilişkin veriler çevre illerin verileri ile kıyaslandığında da geride kalmaktadır.

Tablo 2 - Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul, Şube, Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Milli Eğitim İstatistikleri, 2019-2020)

	Okul	Şube	Öğretmen	Derslik
Türkiye	319	19	10	18
Balıkesir	253	15	8	16
Çanakkale	158	13	7	12
Manisa	363	20	11	21
Tekirdağ	306	17	10	16
Bursa	418	21	10	19
İstanbul	520	23	13	23

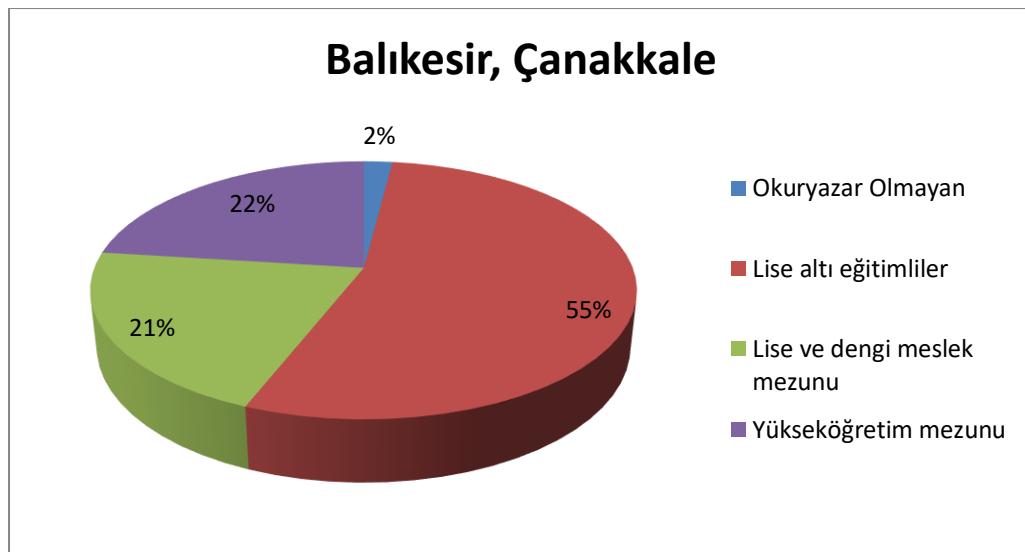
Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2019-2020 yılı istatistiklerine göre Mesleki ve Teknik Ortaöğretim seviyesinde yeni kayıt olan öğrenci sayıları incelendiğinde Çanakkale çevre illere göre oldukça düşük seviyede kalmakla birlikte Balıkesir ise Tekirdağ ili ile yakınlık göstermektedir. Çevre illerle kıyaslandığında 2019 - 2020 eğitim ve öğretim yılında Bölgede mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının tercih edilebilirliği kayıtlı öğrenci sayıları bakımından da bu illerin altında kalmaktadır.

Tablo 3 - Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Yeni Kayıt Olan Öğrenci Sayısı (Milli Eğitim İstatistikleri, 2017-2018)

	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	442.676	256.494	186.182
Balıkesir	5.213	3.061	2.152
Çanakkale	1.841	1.170	671
Manisa	7.517	4.520	2.997
Tekirdağ	5.292	3.114	2.178
Bursa	16.706	9.835	6.871
İstanbul	83.343	47.277	36.066

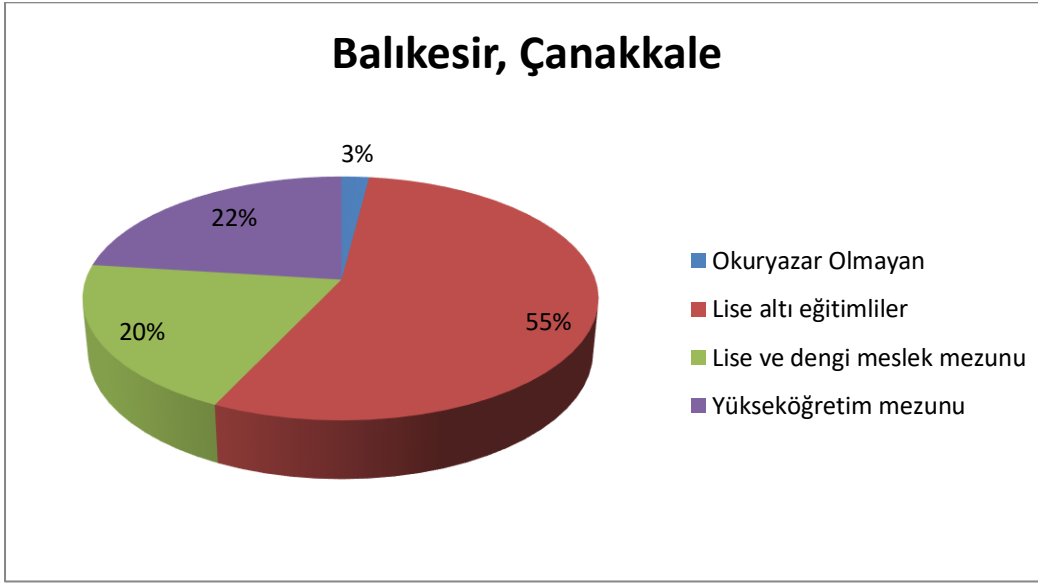
2017 yılı eğitim durumuna göre istihdam edilenler ve işsizlerin toplamını gösteren işgücü verileri incelendiğinde, toplam işgücünün %21'ini lise ve dengi meslek mezunu kişilerin oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 1 - TR22 Bölgesi Eğitim Seviyesine Göre İşgücü Durumu (TÜİK, İşgücü İstatistikleri, 2017)

2017 yılı eğitim durumunda göre istihdam verileri incelendiğinde, Bölgede toplam istihdamda lise ve dengi meslek mezunlarının payının, lise altı mezuniyete sahip olanların payının yarısı olduğu dikkat çekmektedir. İşgücü verileriyle birlikte değerlendirildiğinde, lise ve dengi meslek mezunu nüfusun işgücüne katılım ve istihdam oranları benzerlik göstermektedir. Bu durum mesleki eğitim kalitesinin artırılması ve mezunların iş piyasasına geçişinin kolaylaştırılması gerekliliğini göstermektedir.

Şekil 2 - TR22 Bölgesi Eğitim Seviyesine Göre İstihdam Durumu (TÜİK, İşgücü İstatistikleri, 2017)

Bölgede kurulu meslek lisesi sayısı ve kayıtlı öğrenci istatistikleri, çevre illerden yalnızca Tekirdağ'dan önde olduğuna; diğer illerin ise gerisinde kaldığına işaret etmektedir. Buna karşılık, mesleki yükseköğrenim kurumları sayısı ve kayıtlı öğrenci istatistiklerine göre Bölge, çevre illere kıyasla çok daha fazla tercih edilmektedir.

Bu bağlamda, Bölgede meslek eğitim kalitesinin yükseltilerek cazibesinin artırılması ve bu kurumların, Bölge mesleki yükseköğrenim kurumlarının yakaladığı tercih edilebilirlik seviyesine ulaşması hedeflenmektedir.

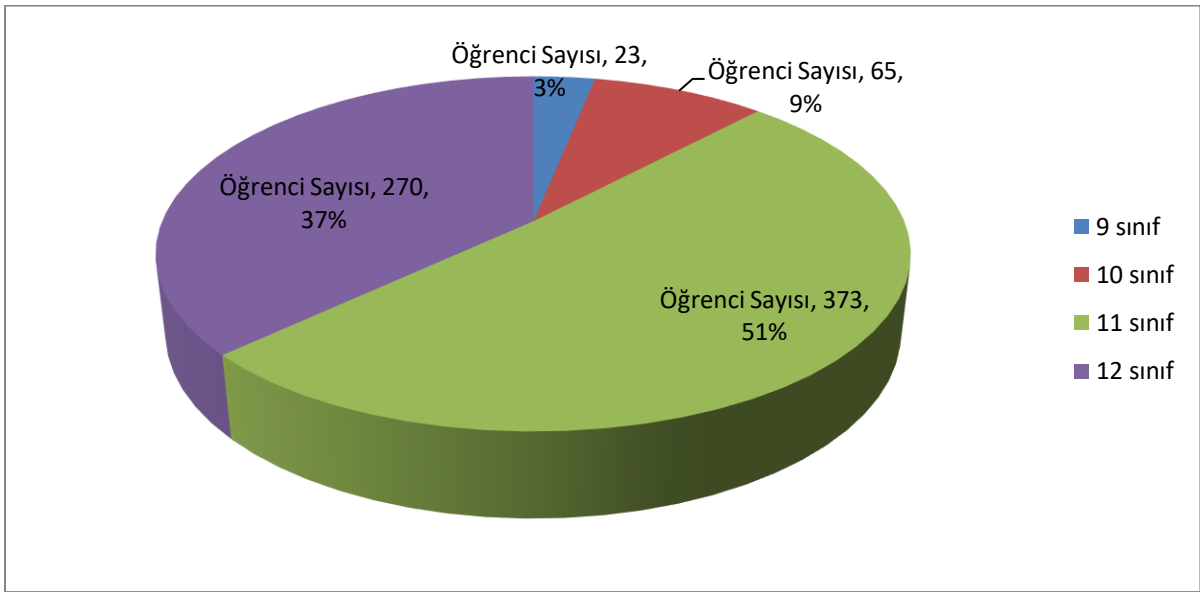
2014-2018 Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planında ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlardaki nitelikli personel temininde zorluk yaşanmasına rağmen, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının işsizlik oranının yüksek olduğu ve özel politika gerektiren grupların örgün ve yaygın mesleki eğitime erişimi konusunda altyapı sorunları bulunduğu belirtilmiştir. Orta Vadeli Programda (2017-2019) da değişen işgücü piyasası talepleriyle uyumlu bireyler yetiştirmeye yönelik olarak, temel ve mesleki eğitim reformunun hayata geçirilmesinin gerekliliği üzerine

vurgu yapılmıştır. Ayrıca gençlerin işgücüne ve istihdama katılımlarının hızlandırılmasının önemi dile getirilmiştir.

Özel sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde nitelikli personel yetiştirilmesi, mesleki eğitime erişimde güçlük çeken dinamik ve üretken nüfusun da iş hayatına katılımının artırılması Bölge açısından önem arz etmekte olup bu alana müdahale edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

3. ÖĞRENCİLERLE GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

3.1. Hangi sınıfta okuduklarına göre öğrenci sayıları

Okudukları sınıflara göre sıralandığında

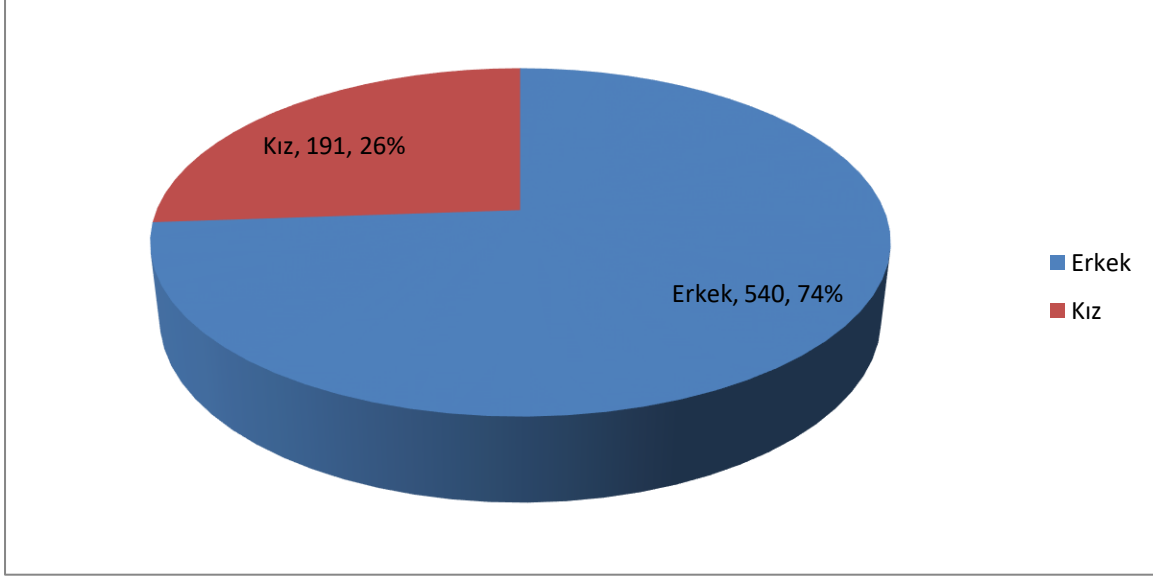
- 23 adet 9. Sınıf öğrencisi
- 65 adet 10. Sınıf öğrencisi
- 373 adet 11. Sınıf öğrencisi
- 270 adet 12. Sınıf öğrencisine anket uygulanmıştır.

Anket uygulaması yapılırken 10. ve 11. Sınıf öğrencilerinin seçilmesine özen gösterilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının müfredatına göre 9. Sınıflarda meslek eğitime yer verilmemektedir. Meslek eğitimi 10. Sınıftan itibaren başlamaktadır. Bu bağlamda anketler uygulanırken bu seçim özellikle yapılmıştır.

Bununla birlikte Bölge özelinde önem teşkil eden ve sınavla ilgili okula giren öğrencilerin bulunduğu yerlerde mesleki eğitimin tercih edilebilirliğini saptamak ve öğrencilerin görüşlerine ulaşabilmek adına 9 ve 10. Sınıflara da anket uygulaması yapılmıştır. Bu

kapsamda mesleki eğitim kurumlarını sınavla seçen okullardaki 9 sınıflara ve özellikle Bölge için önem arz eden bölümlerde eğer henüz 11 ya da 12. Sınıfa ulaşan öğrenci yoksa 9. Sınıflara da anket uygulanmıştır.

3.2. Cinsiyetlerine göre öğrenci sayıları

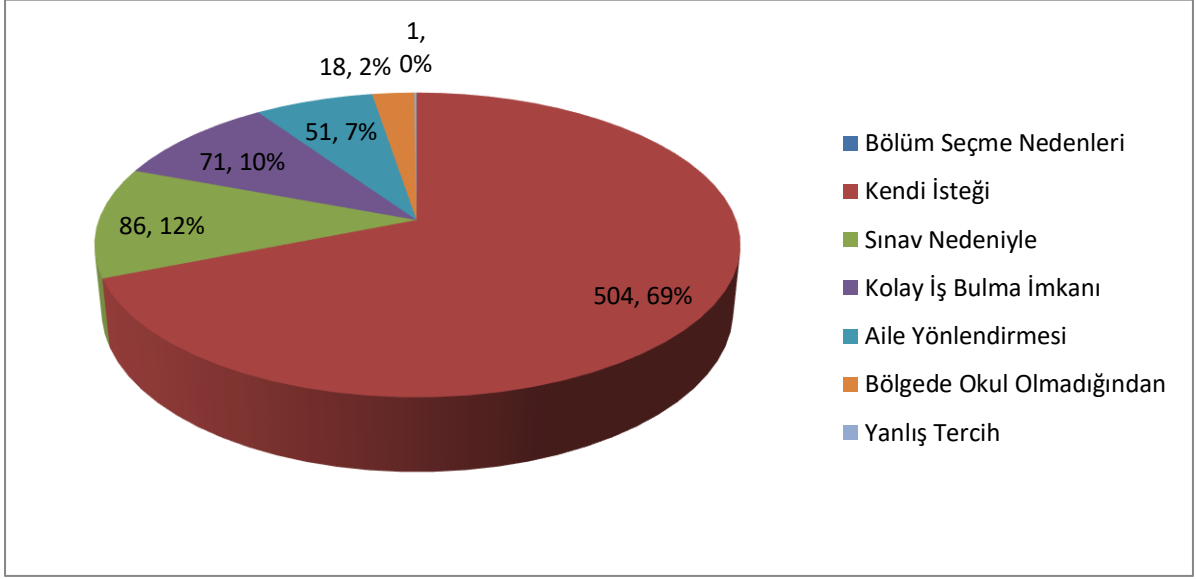
Cinsiyetlerine göre sıralandıklarında

- 540 adet erkek öğrenci
- 191 adet kız öğrenci olduğu görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Kasım 2018 de yayımlanan Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü isimli çalışmada yer alan istatistiki bilgiye göre, Meslekî ve Teknik Eğitim mezunlarının %55,60’ının erkek, %44,40’ının kız olduğu görülmektedir.

Anket özelinde bakıldığında 731 öğrencinin %73, 87 sinin erkek, %26,12sinin ise kız öğrenci olduğu gözlemlenmektedir. Buna göre Bölgede Türkiye genelinden daha düşük oranda bir kız öğrenci oranı gözlemlenmektedir.

3.3. Okudukları bölümü neden seçtiklerine göre öğrenci sayıları

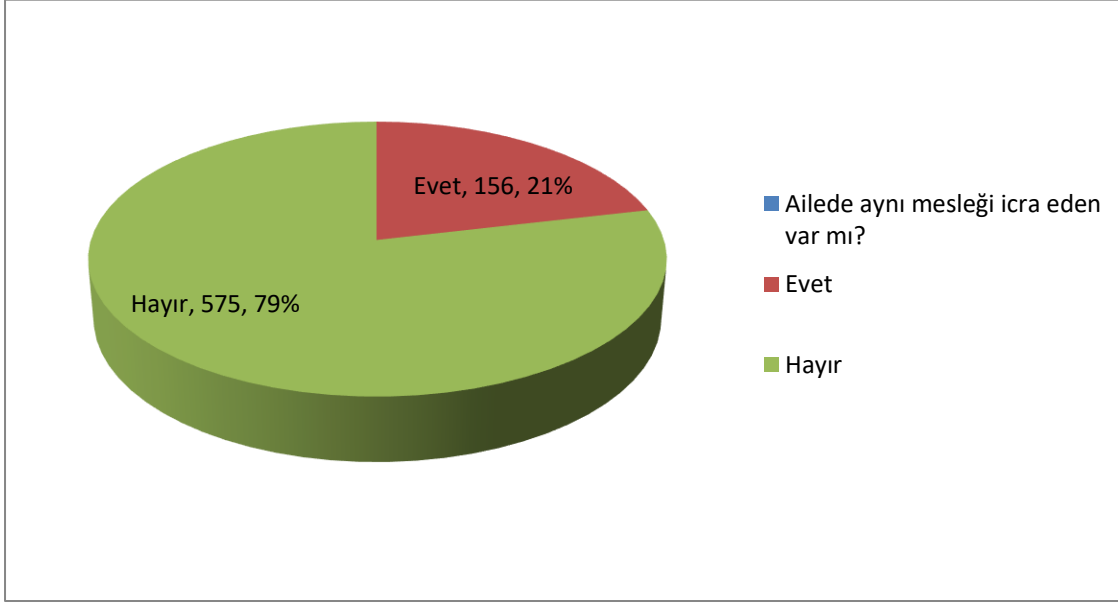

Öğrencilere şu anda okudukları bölümü neden seçtikleri sorulduğunda,

- 504 adet kendi isteği
- 86 adet sınav nedeniyle zorunlu seçenek
- 71 adet kolay iş bulma imkanı
- 51 adet aile yönlendirmesi
- 18 adet bölgede başka okul olmadığı için
- 1 adet yanlış tercih cevapları verilmiştir.

Bu açıdan bakıldığında anket uygulanan öğrencilerin % 68,94 ü okulları kendi istekleri ile tercih etmişlerdir. Ancak öğrencilerle ve öğretmenlerle yapılan anket içi ve dışı görüşmelerden edinilen bilgiye göre, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerini tercih eden öğrencilerin daha önceden okul ve sistemle ilgili bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte 9. Sınıftan sonra seçilen alanlar ise yine bilinçsiz tercih ile yapılmaktadır.

3.4. Ailede aynı meslek kolunda çalışan durumuna göre öğrenci sayıları;

Anket uygulanan öğrencilere ailenizde sizinle aynı bölümde okuyan veya mesleği icra eden var mı diye sorulduğunda;

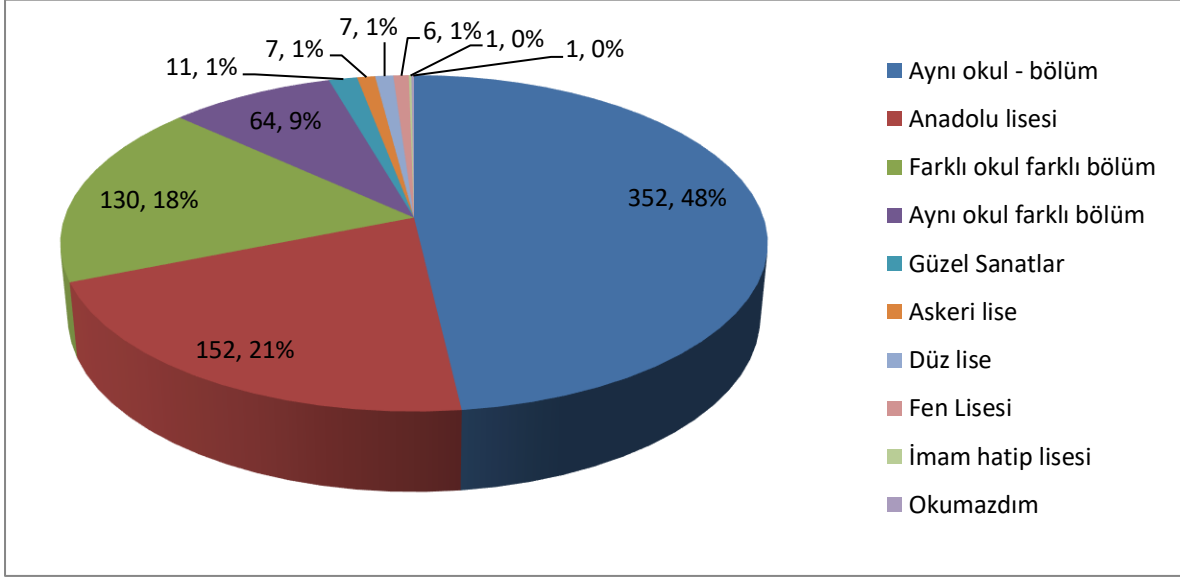
- 156 evet
- 575 hayır cevabı alınmıştır.

Buna göre anket uygulanan öğrencilerin %78,65 i ailede bu mesleği yapan herhangi biri olmaksızın, okudukları bölümleri tercih etmişlerdir.

Yine anket dışı görüşmelerden edinilen bilgiye göre, özellikle kırsal kesimlerde, hayvancılık ve tarımla meşgul ailelerin çocukları, 12 yıllık kesintisiz eğitim nedeniyle liseye devam etmekte ve her zaman da kendilerinin de geri dönüp yapacakları ve ailelerinin hali hazırda yaptıkları mesleklere ilişkin bölümlerde okumamaktadırlar. Anketin ilerleyen sorularından mezun olduktan sonra ne yapacaksınız ve hangi iş kolunda çalışacaksınız sorularına verilen cevaplar buradaki durumu açıkça ortaya koymaktadır.

3.5. Farklı bir okul / bölüm seçme imkânınız olsaydı ne seçerdiniz?

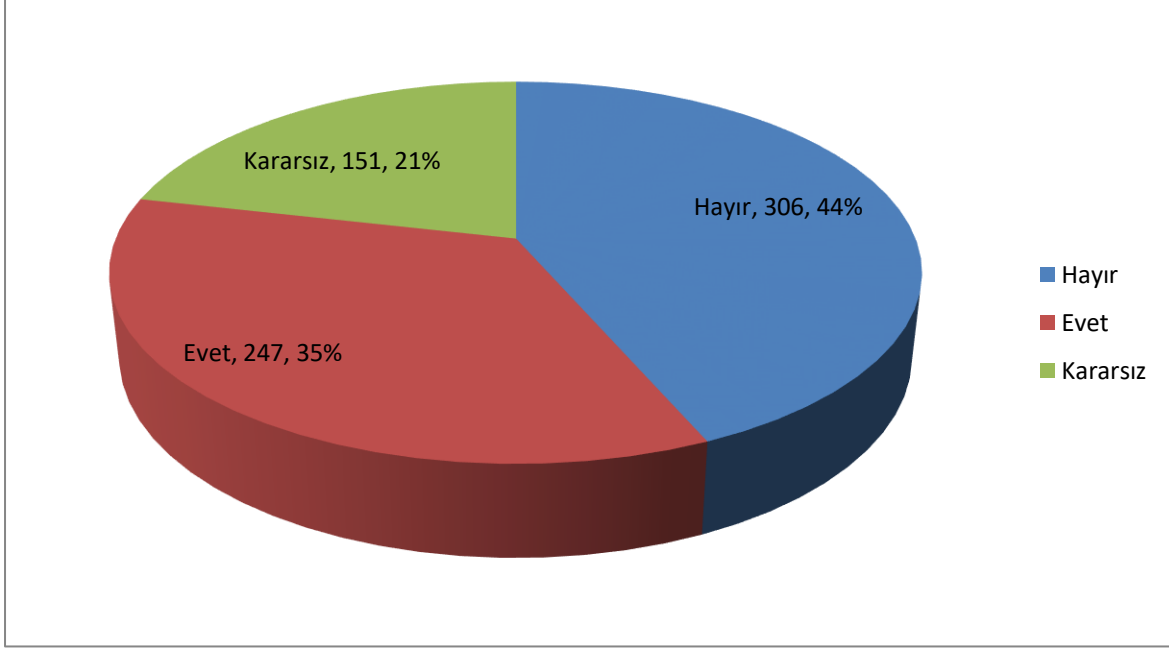
Anket uygulanan öğrencilere eğer bir seçme şansınız olsaydı farklı bir okul ve/veya bölüm tercih eder miydiniz diye sorulduğunda;

- 352 adet aynı şekilde tercih,
- 152 adet Anadolu Lisesi tercihi,
- 130 adet farklı okul farklı bölüm tercihi,
- 64 adet aynı okulda farklı bölüm tercihi,
- 11 adet güzel sanatlar lisesi tercihi,
- 7 adet askeri lise tercihi,
- 7 adet düz lise tercihi,
- 6 adet fen lisesi tercihi,
- 1 adet imam hatip lisesi,
- 1 adet okumazdım cevabı alınmıştır.

Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin %48,15 i aynı şekilde tercih yaparken, geri kalan %51,84 ü, en azından bölümünü değiştirmek istemektedir. Anket uygulanan öğrencilerin %68,94 ü okulu seçerken kendi isteğiyle seçtim şikkını işaretlese de, okuyup mezuniyete doğru yaklaştıkça yanlış tercih yapmış olabileceği fikrine kapılmışlardır. Temelde Anadolu Lisesi, Askeri Lise, Fen Lisesi ve bunun gibi cevapları Mesleki ve Teknik Eğitim dışında kabul edersek, öğrencilerin %47,33 ü yine de mesleki ve teknik eğitim alıyor olmayı tercih etmişlerdir. Bu bağlamda henüz meslek seçimi yapmamış öğrencilere yönelik, bilgilendirme

ve yönlendirme faaliyetleri artırılırsa aynı şekilde tercih yapan öğrencilerin oranı artabilecektir.

3.6.Okula başlamadan önceki düşünceleriniz şimdiki düşüncelerinizle örtüşüyor mu?

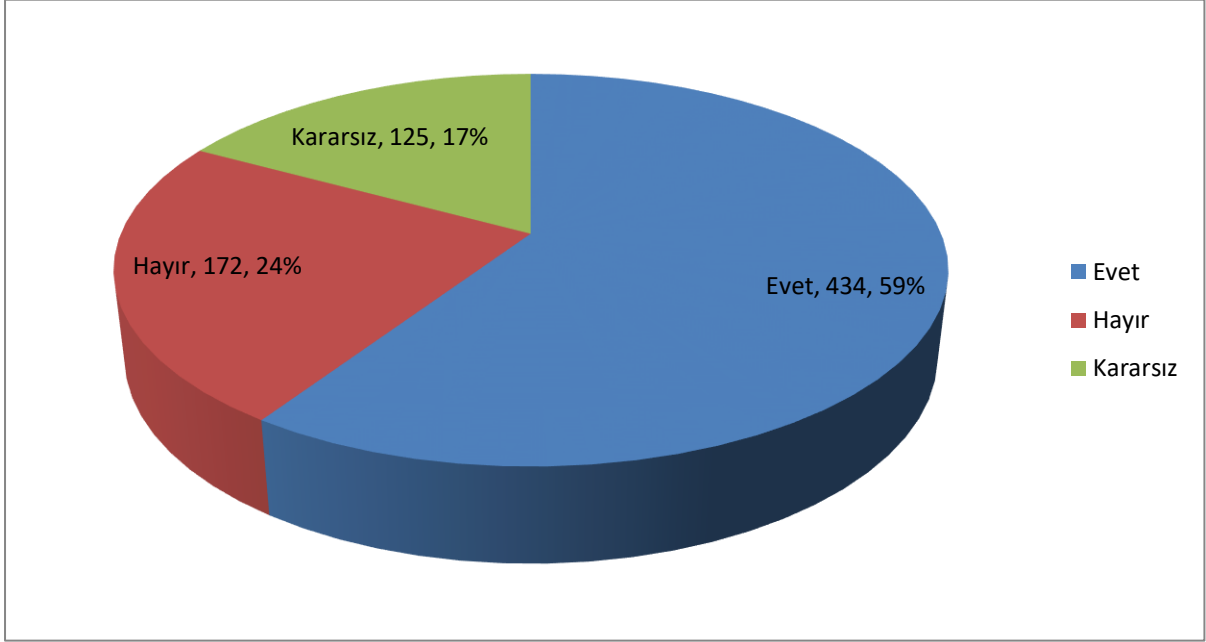

Anket uygulanan öğrencilere okula başlamadan önceki düşünceleriniz ile şimdiki düşünceleriniz örtüşüyor mu diye sorulduğunda;

- 306 adet hayır,
- 247 adet evet,
- 151 adet kararsızım cevabı alınmıştır.

Buna göre öğrencilerin %43,46 sı okula başladıktan sonra mesleki eğitim hakkında görüşleri değişmiştir. Geriye kalan %35,08 inin düşünceleri aynı ve %21,44 ü ise kararsızdır.

3.7. Aldığınız eğitim kişisel özelliklerinizi yansıtıyor mu?

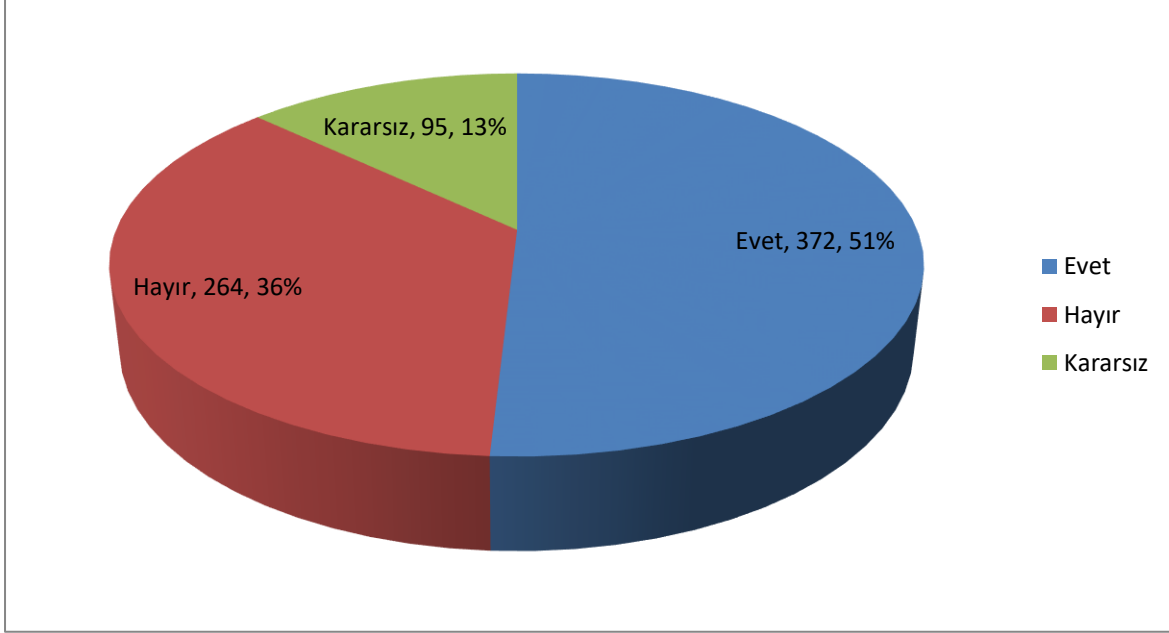

Anket uygulanan öğrencilere aldığınız eğitim kişisel özelliklerinize uygun mu diye sorulduğunda,

- 434 adet evet,
- 172 adet hayır,
- 125 adet kararsızım cevabı alınmıştır.

Buna göre öğrencilerin %59,37 i aldıkları eğitimin kişisel özelliklerine uygun olduğunu düşünmektedir. Geriye kalan %40,62 lik kesim ise ya aldıkları eğitim kendilerine uygun olmadıklarını düşünüyor ya da bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

3.8. Okulunuzun atölye, araç, gereç bakımından imkânlarını mesleği öğrenmek için yeterli buluyor musunuz?

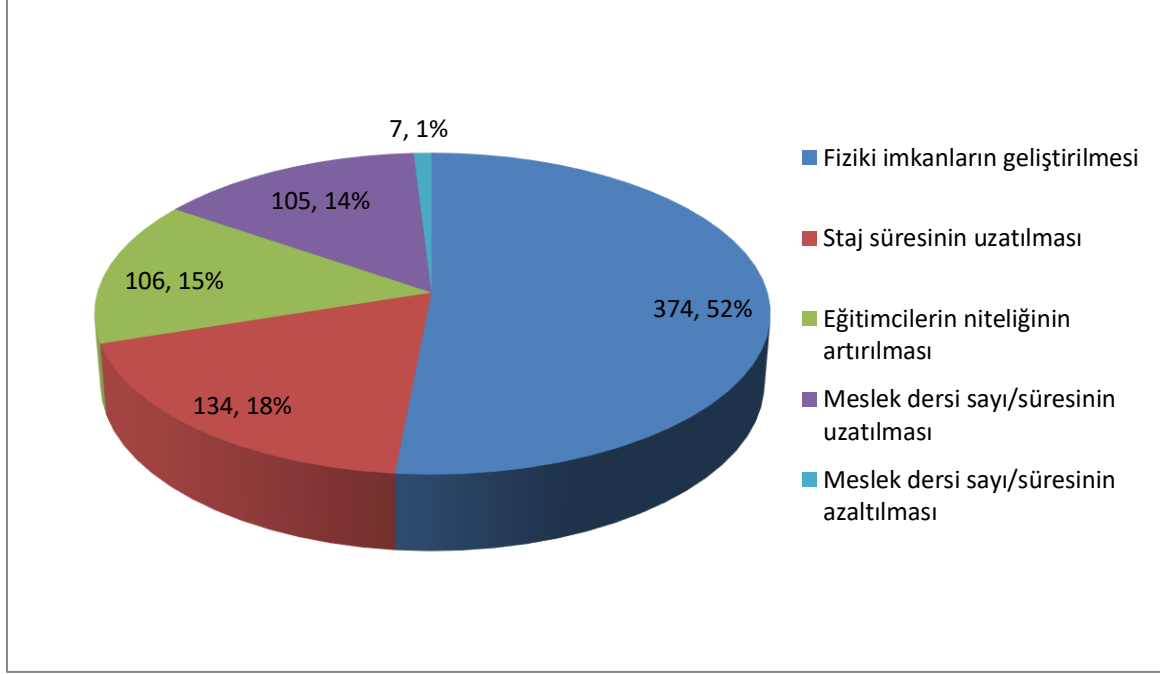

Ankete katılan öğrencilere okulunuzun atölye, araç, gereç bakımından imkanlarını mesleği öğrenmek için yeterli buluyor musunuz diye sorulduğunda,

- 372 adet evet
- 264 adet hayır
- 95 adet kararsızım cevabı alınmıştır.

Buna göre öğrencilerin %50,88 i okulun atölye ve araç gereç imkanlarını yeterli görmüyor. Anket dışı görüşmelerden edinilen bilgilere göre özellikle teknik bölümlerde okuyan öğrenciler atölyeleri teknoloji bakımından yetersiz bulmaktadır.

3.9. Mesleği daha iyi öğrenebilmeniz için mevcut durumdan hangilerinin değiştirilmesini / iyileştirilmesini isterdiniz?

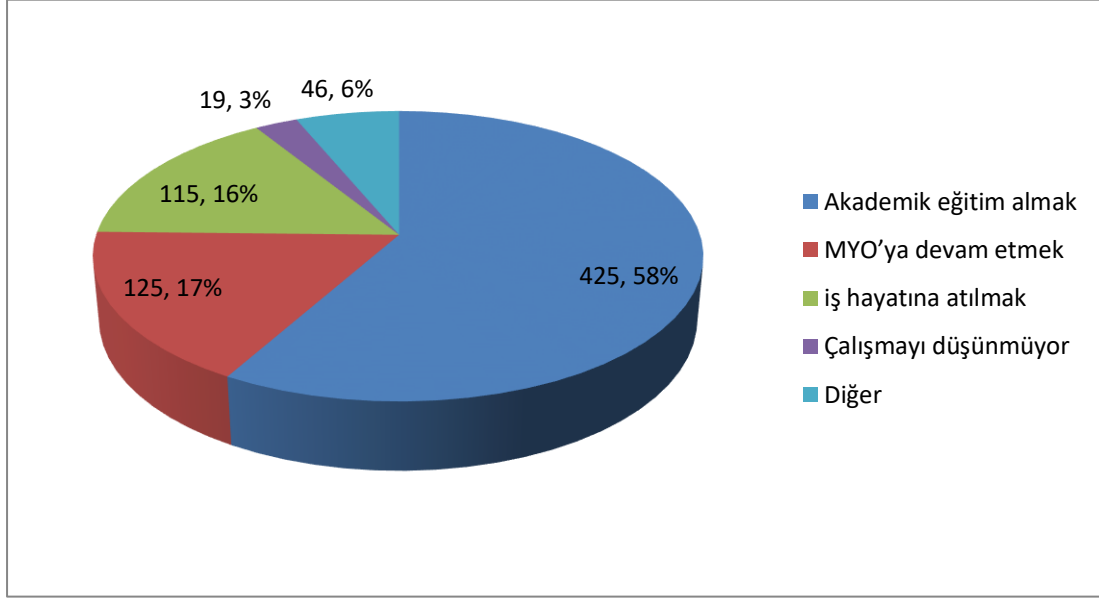
Anket uygulanan öğrencilere mesleği daha iyi öğrenebilmeniz için mevcut durumdan hangilerinin değiştirilmesini / iyileştirilmesini isterdiniz diye sorulduğunda;

- 374 adet okulun fiziki imkanlarının geliştirilmesi,
- 134 adet yapılan staj süresinin uzatılması,
- 106 adet eğitimcilerin kalifikasyonlarının artırılması,
- 105 adet meslek dersi sayılarının ve sürelerinin uzatılması,
- 7 adet meslek derslerinin sayı ve sürelerinin azaltılması cevabını vermişlerdir.

Buna göre öğrencilerin %51,94 ü okullarının fiziki imkanlarının geliştirilmesini istemektedir. Bu sonuç bir önceki soruya verilen okulun fiziki imkanlarının geliştirilmesi sonucu ile de paralellik göstermektedir.

Okulların fiziki imkanlarının artırılmasından sonra en çok verilen cevap olan staj süresinin uzatılması için gerek öğrencilerle gerekse eğitimcilerle yapılan görüşmelerde en çok öne çıkan sorunlardan biri olarak gerçekleşmektedir. Öğrencilerin %18,61 i staj sürelerinin uzatılmasını istemektedirler. 12. Sınıfta görülen stajın daha uzun süreye yayılması ve 11. Sınıfta da yer alması öneri olarak sunulmuştur.

3.10. Okul bittikten sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?

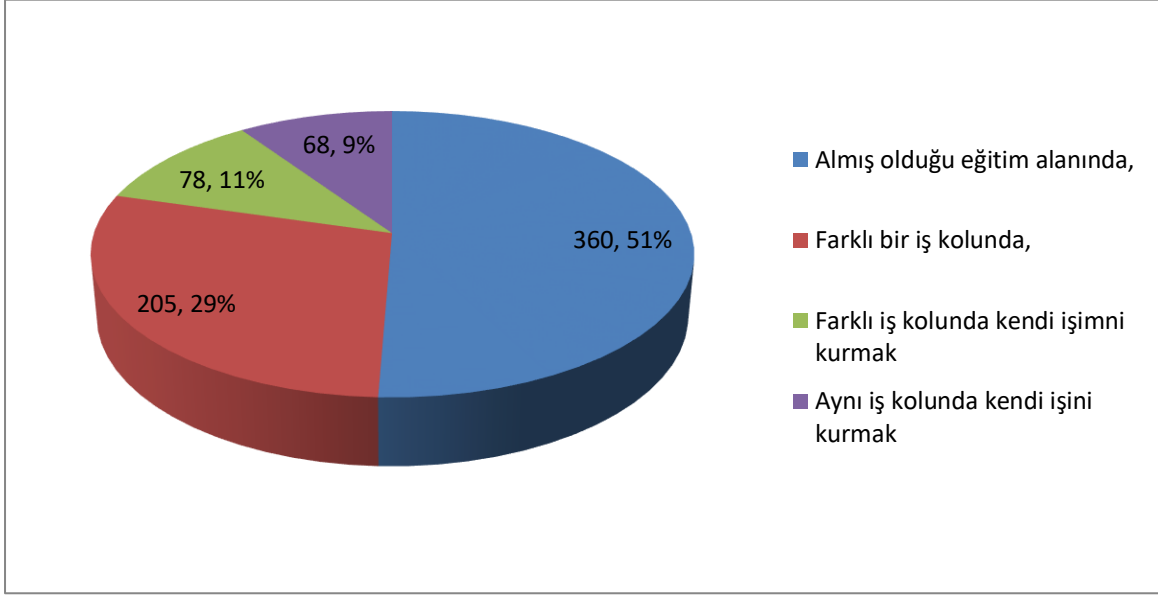

Ankete katılan öğrencilere okul bittikten sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz diye sorulduğunda;

- 425 adet akademik eğitim almak istiyor,
- 125 adet MYO'ya devam etmek istiyor,
- 115 adet iş hayatına atılmayı düşünüyor,
- 19 adet çalışmayı düşünmüyor,
- 46 adet diğer cevabı gelmiştir.

Buna göre öğrencilerin %58,21 i liseden mezun olduktan sonra 4 yıllık fakülteye giderek akademik eğitim almak istediğini söylemiştir. Öğrencilerin %17,12 si Meslek Yüksekokula devam etmek istediğini, %15,75 i ise iş hayatına atılacağını beyan etmiştir. %2,60 lık bir kısım ise çalışmayı düşünmemektedir. Anketin önceki sorularından olan eğer bir seçme şansınız olsaydı farklı bir okul ve/veya bölüm tercih eder miydiniz sorusuna verilen ve üniversiteye geçişin daha kolay olduğu Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Düz Lise gibi öğretim seçeneklerini tercih eden öğrencilerle aynı düzlemde öğrencilerin, üniversiteye devam etmek istedikleri görülmektedir. Bu bağlamda strateji ve eylemler belirlenirken öğrencilerin okudukları bölümlere paralel olmak üzere üniversiteye geçişleri konusunda düzenlemeler düşünülmeli önerilmektedir.

3.11. İş hayatına atılmayı düşünüyorsanız çalışma alanınız ne olabilir?

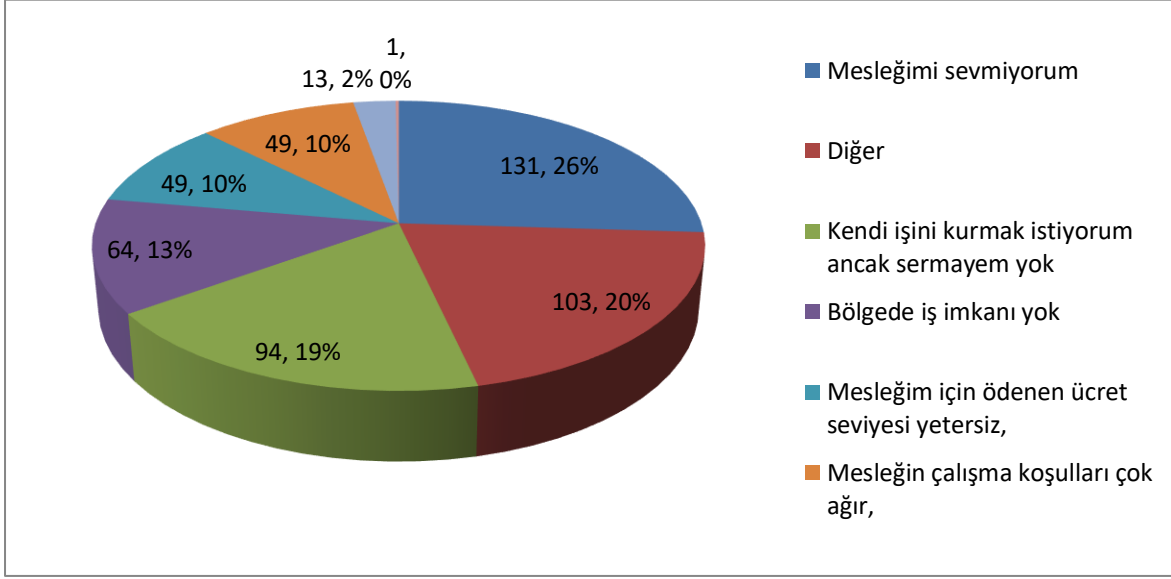

Ankete katılan öğrencilere iş hayatına atılmayı düşünüyorsanız çalışma alanınız ne olabilir diye sorulduğunda,

- 360 adet almış olduğu eğitim alanında,
- 205 adet farklı bir iş kolunda,
- 78 adet farklı iş kolunda kendi işimi kurmak istiyorum,
- 68 adet aynı iş kolunda kendi işimi kurmak istiyorum cevabı alınmıştır.

Buradan çıkan sonuca göre, öğrencilerin %50,63 ü almış olduğu eğitim alanında çalışmayı düşünmektedir. %28,83 lük bir kısım öğrenci farklı bir iş kolunda çalışacağını belirtmiştir. %10,97 lik bir kesim farklı bir iş kolunda kendi işini kurmak istediğini beyan etmiştir. Farklı bir iş kolunda ücretli çalışmak isteyen öğrenciler ve farklı bir alanda kendi işini kurmak isteyen öğrenciler düşünüldüğünde anket uygulanan öğrencilerin %39,80 inin farklı bir alana eğilimi vardır. Bu oran ara eleman yetiştiren bir kurum açısından ilgili meslek seçiminde oransal olarak büyük bir kayba işaret etmektedir. Ancak yine de aynı iş kolunda kendi işini kurmak isteyen %9,56 lik oran ile almış olduğu eğitim alanında çalışmak isteyen öğrenciler göz önünde bulundurulduğunda, %60,19 luk bir orana ulaşılmaktadır.

3.12. Neden kendi iş kolunuzda çalışmak istemiyorsunuz?

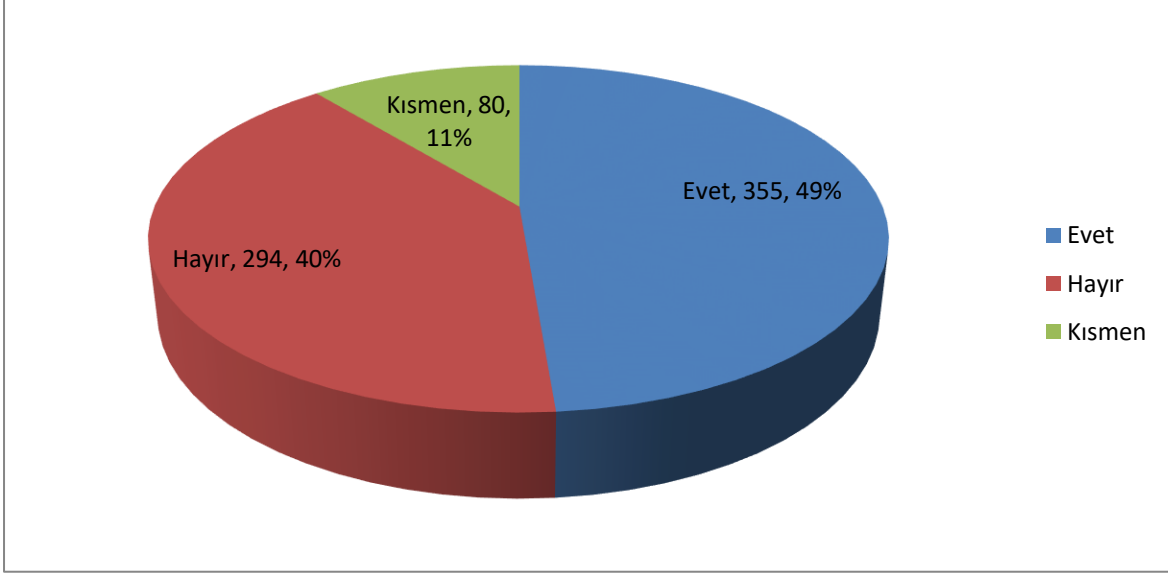
Ankete katılan öğrencilere neden kendi iş kolunuzda çalışmak istemiyorsunuz diye sorulduğunda,

- 131 adet mesleğimi sevmiyorum,
- 103 adet diğer,
- 94 kendi işini kurmak istiyorum ancak sermayem yok,
- 64 adet bölgede iş imkanı yok,
- 49 adet mesleğim için ödenen ücret seviyesi yetersiz,
- 49 adet mesleğin çalışma koşulları çok ağır,
- 13 adet ailem istemiyor
- 1 adet hepsi cevabı alınmıştır.

Buna göre bu soruya cevap veren 504 öğrenci içerisinde, %25,99 u mesleğini sevmediğini söylemektedir. Bu oran yine anketin bir önceki sorusuna verilen farklı bir iş kolunda çalışmak istiyorum cevabı ile paralellik göstermektedir. Kendi iş kolunda çalışmak istemeyen öğrencilerin %18,65 i aslında kendi işini kurmak istiyorum ancak sermayem yok cevabını vermiştir. Yine öğrencilerin %12,69 u bölgede iş imkanı olmadığını söylemiş, mesleğin çalışma koşullarını ve ücret seviyesini yetersiz bulduğunu söyleyenlerin oranı ise %9,72 olarak gerçekleşmiştir.

3.13. Mezun olduktan sonra almış olduğunuz mesleki eğitim ile ilgili bir iş yerinde çalışabilecek derecede yeterli olacağınızı düşünüyor musunuz?

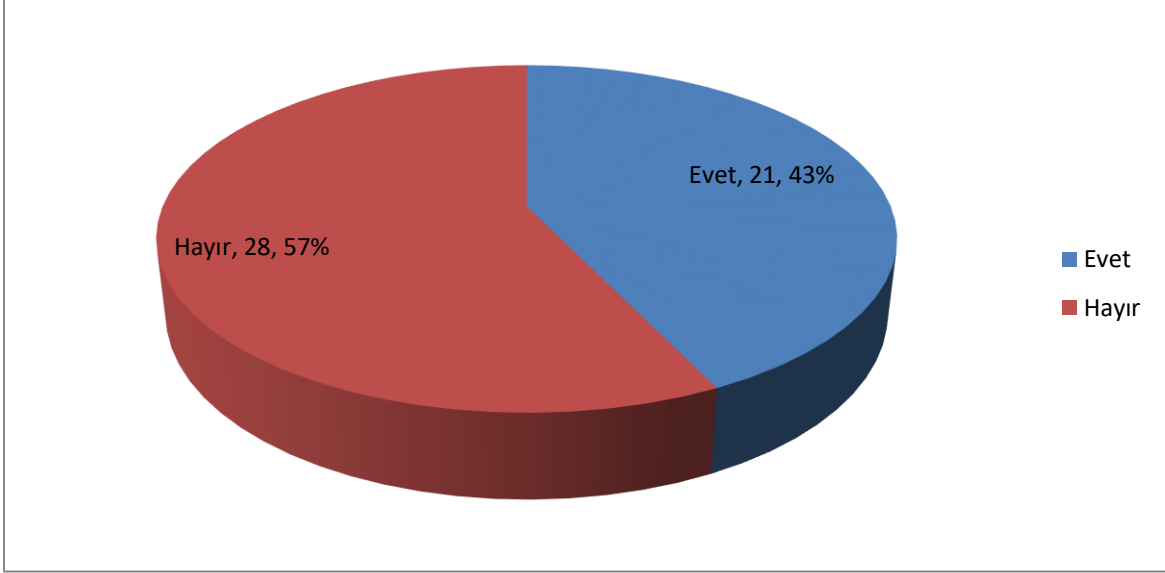
Öğrencilere mezun olduktan sonra almış olduğunuz mesleki eğitim ile ilgili bir iş yerinde çalışabilecek derecede yeterli olacağınızı düşünüyor musunuz diye sorulduğunda ise,

- 355 adet evet,
- 294 adet kısmen,
- 80 adet hayır cevabı alınmıştır.

Buradan çıkan sonuca göre öğrencilerin %48,69 u kendini yeterli görmektedir. %40,32 lik bir oranla kısmen cevabını veren öğrenciler hayır cevabını ise %10,97lik bir oranda vermiştir. Buna göre okulların fiziki imkanlarını mesleği öğrenmek adına yetersiz bulan öğrencilerin oranı yüksek olsa da öğrencilerin %89,01 aslında iyi bir eğitim aldığını ve mesleğini icra etmek adına yeterli olduğunu beyan etmiştir.

4. EĞİTMENLERLE GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

4.1. Eğitim vermekte olduğunuz bölümün fiziksel imkanlarını atölye, araç, gereç vb bakımından yeterli buluyor musunuz?

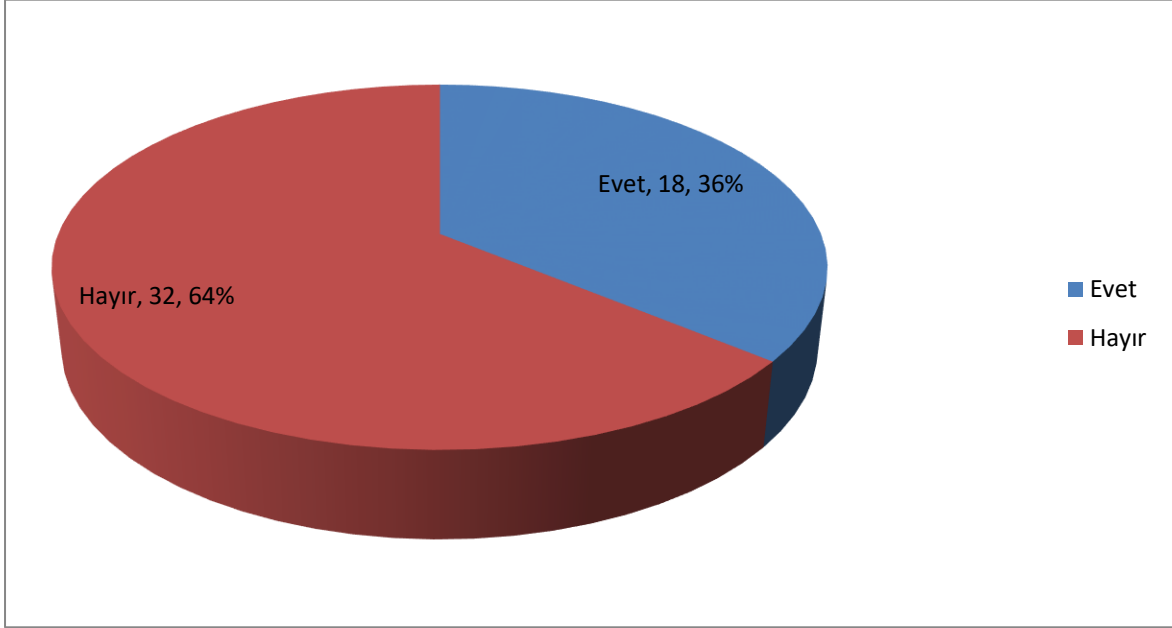

Anket kapsamında eğitmenlere eğitim vermekte olduğunuz bölümün fiziksel imkanlarını atölye, araç, gereç vb bakımından yeterli buluyor musunuz diye sorulduğunda,

- 21 adet evet,
- 28 adet hayır cevabı alınmıştır.

Buna göre eğitmenlerin %42,85 i evet, %57,14 ü hayır cevabını vermiştir. Bir adet eğitmen ise kararsızım cevabını vermiştir. Eğitmen anketinden çıkan bu sonuç öğrencilerin okulların fiziksel imkanlarını yetersiz bulma oranıyla da paralellik göstermektedir.

4.2. Hizmet içi eğitim çalışmaları yeterli mi?

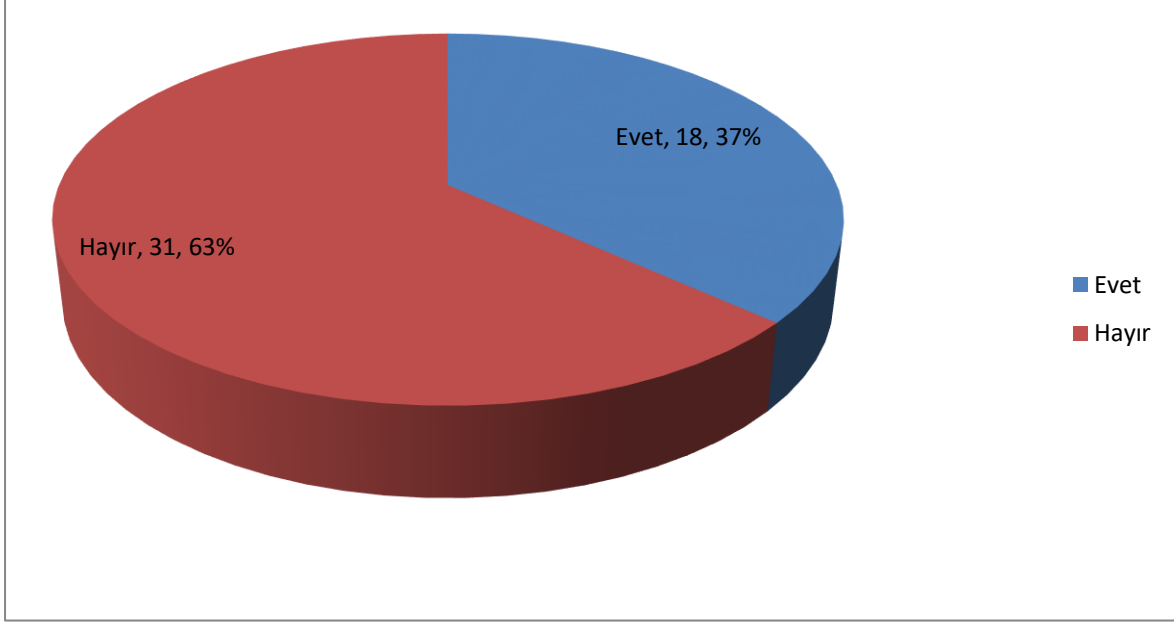
- Anket kapsamında eğitmenlere hizmet içi eğitim çalışmaları yeterli mi diye sorulduğunda,
- 18 adet evet,
- 32 adet hayır cevabı alınmıştır.

Buna göre eğitimcilerin %64 ü hizmet içi eğitimleri yetersiz bulmaktadır.

4.3. Bölümünüze ait eğitmen sayısı yeterli mi?

Anket kapsamında eğitmenlere bölümünüze ait eğitmen sayısı yeterli mi diye sorulduğunda, 50 adet eğitmenin 50 si de eğitmen sayısının yeterli olduğunu söylemiştir. Ancak anket dışı görüşmelerde edinilen bilgilere göre bazı okullarda özellikle hayvan yetiştiriciliği ve sağlığı gibi bölümlerde eğitmen sıkıntısı çekildiği aktarılmıştır. Veteriner hekimlerin piyasa koşullarında daha iyi ücret aldığı ve bu nedenle öğretmenlik yapmak istemedikleri, ancak bölgedeki ziraat odalarından ya da ilçe tarım ve orman müdürlüklerinden personel var ise görevlendirme ile eğitmen bulabildiklerini beyan etmişlerdir.

4.4. Sizce eğitimciler mesleki çalışmalarını yeterince takip edip kendilerini yenileyebiliyorlar mı?

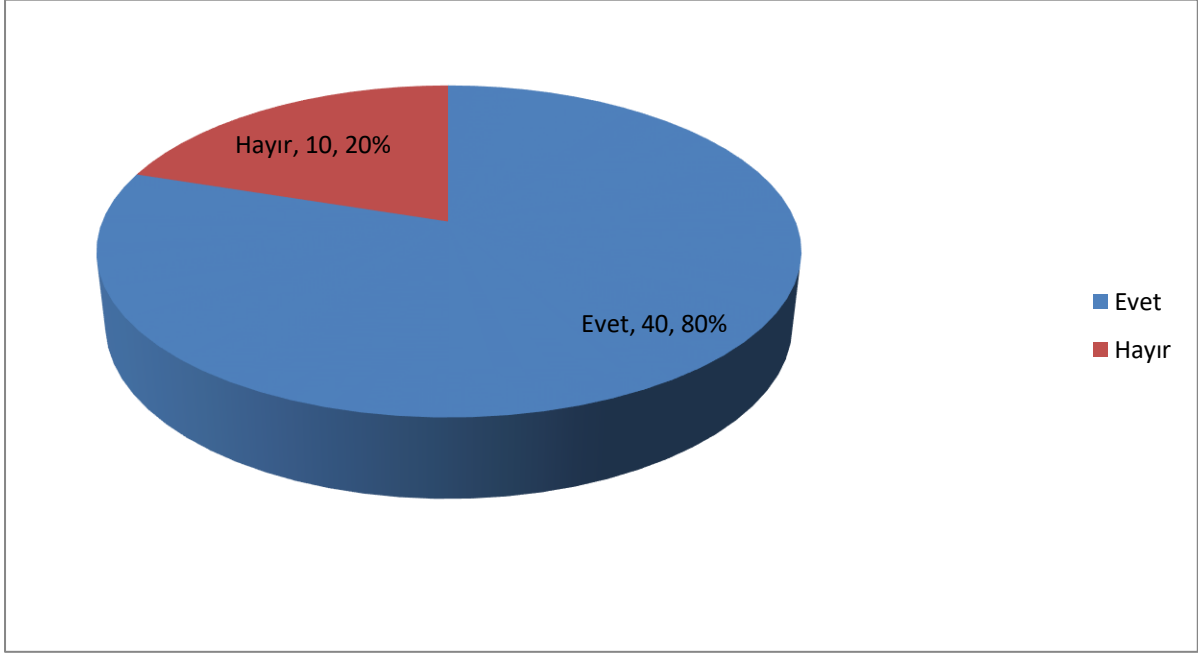

Anket kapsamında eğitimcilerle sizce eğitimciler mesleki çalışmalarını yeterince takip edip kendilerini yenileyebiliyorlar mı diye sorulduğunda,

- 18 adet evet,
- 31 adet hayır cevabı alınmıştır.

Buna göre eğitimcilerin %63,26 sı eğitimcilerin mesleki çalışmalarını takip edemediğini ve kendilerini yenileyemediklerini düşünmektedir. Bu bağlamda hizmet içi eğitimleri de aynı oranda yetersiz bulan eğitimcilerin, alanlarında yenilenmelerini sağlayacak önlemler alınması önerilmektedir.

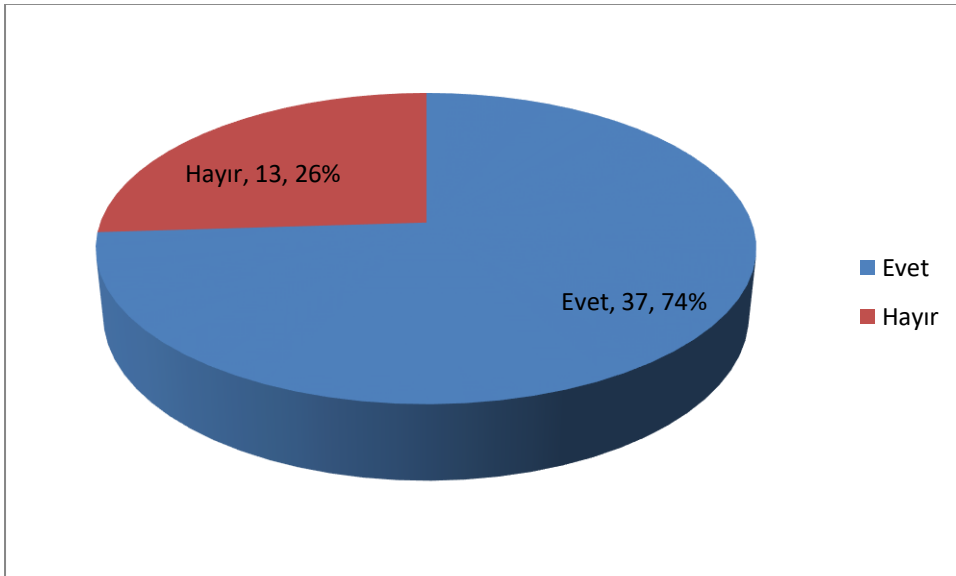
4.5. Eğitimden olarak yaptığınız işten kişisel bir tatmin duyuyor musunuz?

Anket kapsamında eğitimden olarak yaptığınız işten kişisel bir tatmin duyuyor musunuz diye sorulduğunda,

- 40 adet evet,
- 10 adet hayır cevabı alınmıştır.

4.6. Tekrar bir seçim yapabilseydiniz aynı bölümü mü seçerdiniz?

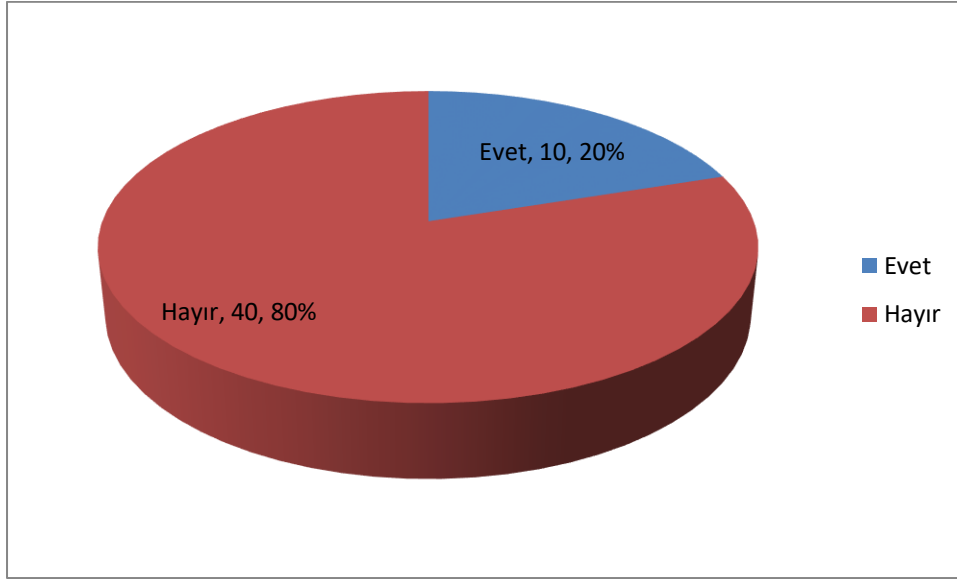
- 37 adet evet,
- 13 adet hayır cevabı alınmıştır.

Eğitmenlerin %74 ü hali hazırda eğitimini aldığı bölümden memnunum cevabı vermiştir.

4.7. Eğer farklı bir bölüm seçecek olsaydınız hangi bölümü seçerdiniz?

21 adet eğitimci cevap vermiştir ve bunların içinden yalnızca 10 tanesi meslek eğitimi olmak istediğini beyan etmiştir. Geriye kalan 11 eğitimci ise beden eğitimi öğretmenliği, kültür öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği gibi öğretmenlikleri tercih etmiştir. Bu açıdan bakıldığında eğitimcilerin de %42 si bölümünden memnun olmamakla birlikte yalnızca %22 si meslek öğretmenliği dışında bir alanda öğretmenlik yapmak istiyor.

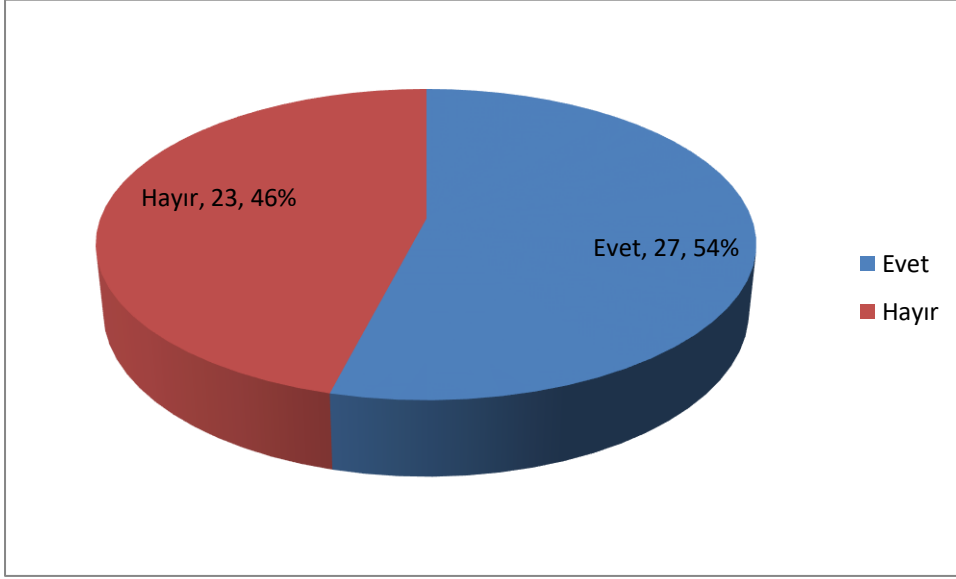
4.8. Okulunuzu tercih eden öğrenciler, bu tercihi yetenekleri doğrultusunda mı yapıyor?

- 10 adet evet,
- 40 adet hayır cevabı alınmıştır.

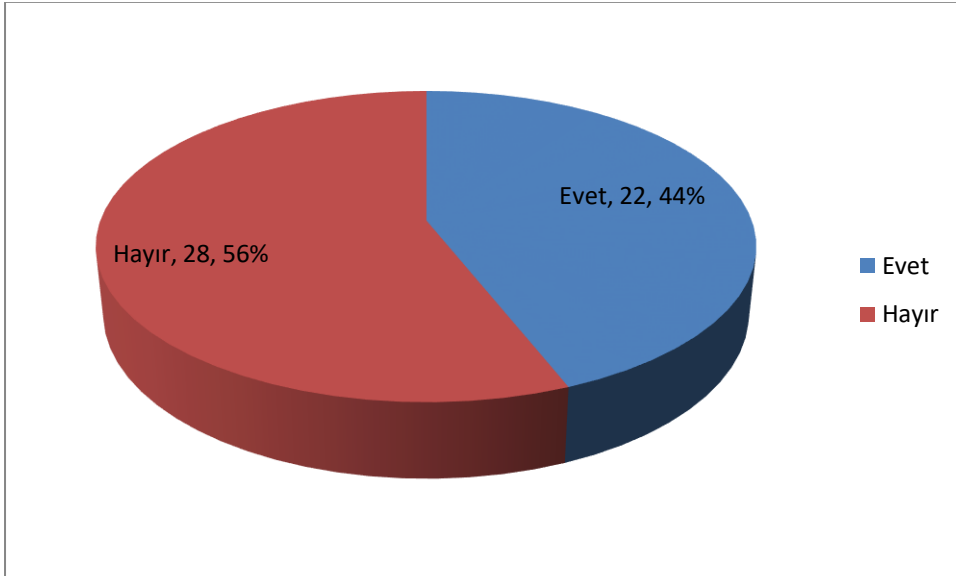
Buna göre eğitmenlerin %80 i öğrencilerin yetenek bazlı ya da bilinçli bir seçim yapmadığını düşünüyor.

4.9. Pratiğe dayalı ders sayısını yeterli buluyor musunuz?

- 27 adet evet,
- 23 adet hayır cevabı verilmiştir.

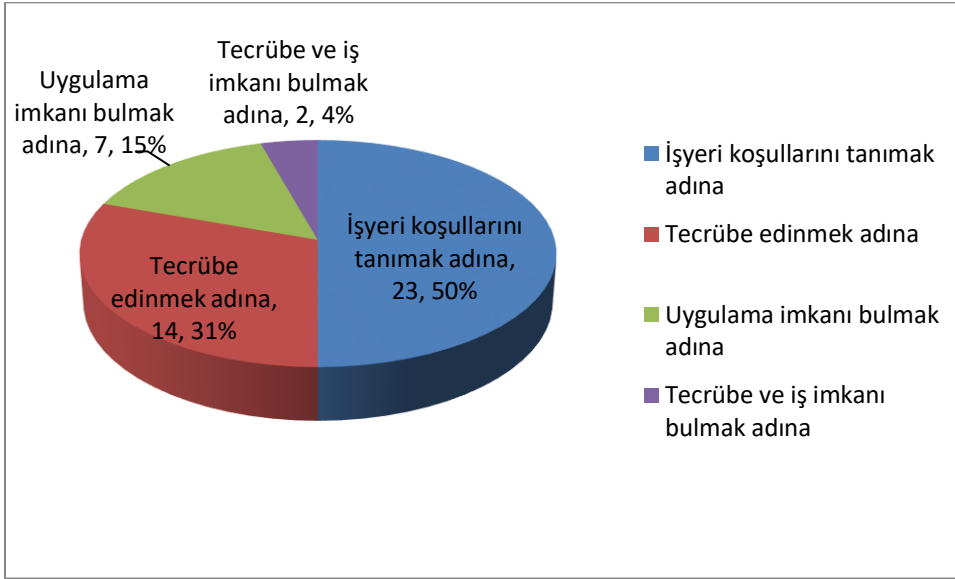
4.10. Sanayi - Okul işbirliğini nitelik ve süresi bakımından yeterli buluyor musunuz?

- 22 adet evet
- 28 adet hayır cevabı verilmiştir.

Buna göre eğitimcilerin %56 sı Okul – Sanayi işbirliğini yeterli bulmamaktadır. Anket dışı görüşmelerden edinilen bilgilere göre, okul ile işletmeler arasında düzenli bir bağ kurulamadığını aktaran eğitimciler, sanayicilerden istihdama dayalı protokoller ile okullarına destek olmalarını beklemektedirler.

4.11. Staj yapmak öğrenciye nasıl bir katkı sağlıyor?

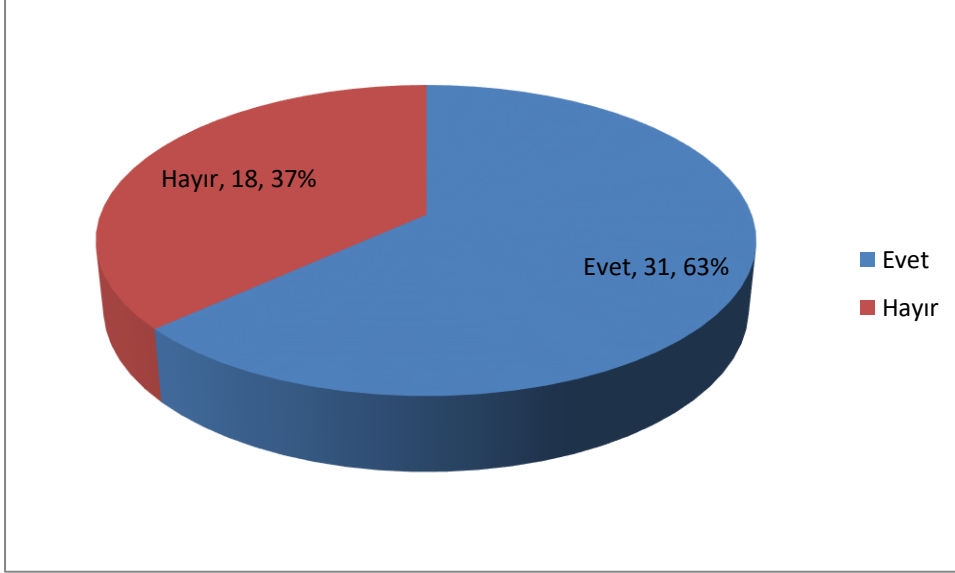

- 23 adet işyeri koşullarını tanımak adına katkı sağladığı,
- 14 adet tecrübe,
- 7 adet uygulama imkanı,
- 2 adet tecrübe ve iş imkanı sağlıyor cevabı alınmıştır.

Bu cevaplara göre bütün eğitimcilerin ortak olarak stajı öğrencinin tecrübe kazanması için bir araç olarak gördükleri sonucuna varılmaktadır.

4.12. Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin aldıkları eğitimlerle ilgili bir işyerinde çalışabilecek yeterliliğe sahip olacağını düşünüyor musunuz?

- 31 adet evet,
- 18 adet hayır cevabı alınmıştır.

Buna göre eğitimcilerin %63,26 sı öğrencilerin yeterli olduğunu düşünmektedir fakat %36,73 lük bir kısım öğrencilerin mezun olduklarında mesleği icra etmek için yeterli olmayacağını düşünmektedir.

4.13. Gençlerin işe girmelerini kolaylaştırmak adına mesleki eğitim sürecinde ne gibi uygulamalar yapılması gerekir?

En çok verilen cevap uygulama saatlerinin artırılması olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte en çok verilen cevaplar arasında Okul – Sanayi işbirliğinin artırılması, staj olanaklarının artırılması ve süresinin uzatılması, okulların makine parkının yenilenmesi, istihdam garantisi verilmesi gibi cevaplar yer almaktadır. Bu cevapların yanı sıra mesleki eğitime gereken önemin verilmesi ve cazip kılınması, işverenlerin eğitilmesi ve tanıtılması, işyerlerinde mesleki eğitime ilişkin seminerler verilmesi gibi cevaplar yer almaktadır.

4.14. Mesleki eğitimin başarı ve niteliğini artırmak için neler yapılabilir?

İlk olarak verilen cevaplarda,

En çok verilen cevap atölye ve makine parkının yenilenmesi yer almaktadır. Bununla birlikte en çok verilen cevaplar arasında bilinçli meslek seçiminin sağlanması, öğrenci kalitesinin yükseltilerek mesleki eğitimi daha başarılı öğrencilerin tercih etmelerinin sağlanması, okul –

sanayi işbirliğinin artırılması, uygulama imkanlarının artırılması, üniversitelerin teknik bölümlerine sadece teknik liselerden öğrenci alınması, yeteneğe uygun yerleştirme sistemi, işe alımda mesleki eğitim şartı aranması, mezunlara avantaj sağlanması, kontenjan belirlenmesinin analize dayandırılması gibi cevaplar yer almaktadır.

İkinci olarak verilen cevaplarda,

En çok verilen cevap mesleki eğitimin itibarının geri kazandırılması olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte uygulama imkanlarının artırılması, müfredat hazırlanırken akademiden görüş alınması, bilinçli meslek seçiminin sağlanması, yetenek belirlemesinin yapılması, sınav sistemi oluşturması ve ek puan getirilmesi gibi cevaplar yer almaktadır.

Üçüncü ve daha sonra verilen cevaplarda,

İş garantisinin sağlanması, kalitenin artırılması, uygulama imkanlarının ve pratiğe dayalı eğitimin artırılması, ailelerin bilinçlendirilmesi, hizmet içi eğitimin artırılması, proje yapan eğitimcilerin desteklenmesi ve mesleki eğitime ilişkin fuarların organize edilmesi gibi cevaplar yer almaktadır.

5. FİRMALARLA GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

Çalışma kapsamında Bölgenin öne çıkan sektörlerinden olan gıda, tarım, imalat sanayi, enerji, ulaşım gibi sektörlerden önde gelen firmalarla birebir görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler kapsamında Milli Eğitim Müdürlükleri, mesleki eğitim kurumları ve sanayi işbirliğine dair önemli bilgiler edinilmiştir.

Her biri mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışan personeli bulunan ve mesleki eğitim kurumlarından gelen stajyerler istihdam eden 11 şirketle birebir görüşme yapılmıştır.

5.1. İstedığınız beceride personel bulmakta zorlanıyor musunuz?

Firmalardan 8 tanesi istedikleri beceride personel bulmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Geriye kalan 3 tane firma ise personel bulmakta zorlanmama sebeplerini, kalifiye personele ihtiyaç duymadıklarını, el emeğine dayanan bir iş yaptıklarını ya da işyerinde eğitim verdiklerini beyan etmişlerdir.

5.2. Eleman açığınız var ise hangi meslek kolunda açık var?

Firmalardan 9 tanesi eleman açıkları olduklarını beyan etmişlerdir. Geriye kalan 2 adet firma personel yapısının artık oturduğunu beyan etmiştir.

Eleman açığı bulunan firmalar genelde meslek elemanı yokluğundan şikayet etmektedirler. Özellikle bakım – onarım, otomasyon ve elektrik dallarında eleman açığı olduğu görüşülen hemen hemen tüm firmalarda bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte firmalar, makine teknikeri, iklimlendirme ve tesisat teknikeri, veteriner sağlık teknisyeni gibi bölümlerde eleman aradıklarını ancak kalifiye eleman bulmakta zorlandıklarını söylemektedirler. Personel yapısının oturduğunu beyan eden firmalar bile özellikle gıda teknolojileri bölümlerinden mezun personelin eksikliğinden şikayet etmektedirler.

5.3. İstenilen beceride personel bulma konusunda sıkıntı yaşamamızın nedeni nedir?

Ankete katılan firmalardan 8 tanesi istenilen beceride personel bulamamalarının nedeninin öncelikle mesleki ve teknik bilgi eksikliği olduğunu söylemektedirler. Bu nedenden sonra en çok beyan edilen nedenlerden bir diğeri ise deneyim ve pratik eksikliğidir. Bu iki nedeni takip eden adayların ortam ve iş koşullarını beğenmemesi ve adayların ücret seviyesini beğenmemesi yine beyan edilen nedenlerdendir. Yetersiz başvuru sayısı bölge için bir problem olmamakla birlikte kalifiye meslek elemanı eksikliği başvuru sayısının yeterli oluşuna gölgelemektedir.

5.4. Eleman seçiminde neye öncelik veriyorsunuz?

Firmalar eleman seçiminde mevcut koşullardan ötürü ilk olarak çalışma isteğinin olup olmamasına dikkat etmektedirler. Bununla birlikte deneyim ve mesleki yeterlilik belgesi gibi özellikler tercih sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır.

El becerisi, mesleğe yatkınlık, öğrenme kapasitesi yine işe alımda dikkat edilen kriterlerdendir.

5.5. Çalışanlarınızın sahip olduğu beceriler ile şirketin ihtiyaç duyduğu beceriler örtüşüyor mu?

Ankete katılan firmaların 9 tanesi çalışanların sahip olduğu beceriler ile firmalarının istediği becerilerin birbiriyle örtüşmediğini beyan etmiştir. Geriye kalan iki firma örtüşüğünü söylemektedir. Ancak örtüşüğünü söyleyen firmalardan biri kalifiye personelden ziyade el becerisinin yüksek olduğu, emeğe dayanan bir iş yapmakta bir diğeri ise denizcilik sektöründe faaliyet göstermektedir.

5.6. Firmanızda stajyer çalıştırıyor musunuz? Evet ise stajyer öğrenciler hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?

Ankete katılan firmaların hepsi staj zorunluluğu bulunan firmalardır ve firma faaliyet alanında stajyer kabul etmektedirler. Genel olarak yıllar içinde öğrencilerin ilgisinde ve eğitiminde bir gerileme gören firmalar, öğrenci profilinden şikayet etmektedirler.

Bölgede istihdam alanı bulunmayan bazı bölüm öğrencilerinin kendi alanlarında staj yapmak için Bölge dışına çıkma gerekliliği bulunmaktadır. Bununla birlikte firmalar öğrenci – firma eşleştirmesinin daha özenli yapılması gerektiğini beyan etmektedirler. Yanlış eşleştirme yüzünden eğitimin aldıkları meslek alanlarının dışında staj yapmak zorunda olan öğrencilerle karşılaşan firmalar, stajların bazı durumlarda sadece evrak üzerinde kalıyor olmasından şikayet etmektedirler.

Düşük öğrenci profili ve mesleki eğitimi, iş güvenliği nedeniyle öğrencilerin işletme stajı yaparken planlanan ve arzulanan seviyede eğitim alamamasına neden olmaktadır. İşletmelerin bir çoğu kaynak yapabilen ya da elektrik konusunda tecrübeleri öğrenci / mezun eksikliğinden bahsetmektedirler.

Bununla birlikte merkezlerde yer alan işletmeler, Büyükşehir Yasası ile mahalle statüsünü kazanan ancak ulaşımın zor olduğu bölgelerden gelen stajyerlerin ulaşımını sağlamak için mesaiden erken çıkmak zorunda kaldıklarını beyan etmektedirler. Dolayısıyla zorunlu mesai süresine uyamayan bu stajyerlerin işletme eğitiminden geri kaldıkları görülmektedir.

5.7. Mesleki ve teknik eğitim almış olan başvuru sahiplerinden orta öğretim veya meslek yüksekokulu mezunlarından hangisine işe alımlarda öncelik veriyorsunuz?

Ankete katılan firmaların 7 tanesi meslek yüksekokulu tercihi yapmaktadır. Üniversite okumanın öğrenciye bakış açısı kazandırdığını beyan eden işletmeler ayrıca eğitimlerine de 2 sene daha devam ettiklerinden mesleki anlamda daha başarılı olabildiklerini düşünmektedirler. Bununla birlikte meslek lisesi mezunlarını tercih ederim diyen diğer 4 firma ile meslek yüksekokulundan mezun çalışanların çalışmaya daha az istekli oldukları ve daha kısa süre çalıştıkları konusunda da hemfikirdirler. Firmalar da öğretmenler gibi lise ya da üniversite mezunu fark etmeksizin mesleki ve teknik eğitim alan mezunlar da artık sanayide çalışmak istememekte, mavi yakalı bir çalışan olmak yerine masa başı işleri tercih ettiklerini düşünmektedirler.

5.8. Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanların olumlu yönleri nelerdir?

Her ne kadar firmalar genel kavrayış açısından düz lise mezunlarını daha yetenekli bulsalar da mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun herhangi bir çalışanın el becerisi ve mesleğe yatkın olması nedeniyle işe alımda bir adım önde tutmaktadırlar. Zaten bir çok firma işletmede iş başı eğitim ya da en azından oryantasyon eğitimi verdiklerinden mesleğe yatkınlığın zaman kazandırdığını düşünmektedirler.

5.9. Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanların olumsuz yönleri nelerdir?

Ankete katılan firmaların büyük çoğunluğu mezunların her sene bir önceki seneye göre eğitim seviyelerinde düşüş gözlemlediklerinden bahsetmektedirler. Bilgi ve mesleki deneyim olarak eksik olan mezunların artık mavi yakalı çalışan olmak istememesi de firmaların şikayet ettiği bir diğer noktadır. Bunun dışında 2019 yılının Kasım ayı itibarıyla mesleki yeterlilik belgesi almanın zorunlu olması nedeniyle firmalar kavrama yeteneklerinin daha iyi olduğunu düşündükleri düz lise mezunlarını işe alımda tercih etme eğiliminde olacaklarını beyan etmektedirler.

5.10. Mesleki eğitim kurumlarından talepleriniz nelerdir?

Firmaların mevcut koşullarda en büyük problemlerinden biri mesleki yeterlilik belgesi almanın zorunlu hale getirilmesidir. Belge alınmasının maliyetinden ziyade, günümüzde daha önce de bahsettiğimiz gibi ara eleman olmak istemeyen mezunların bir iş yerinde kalma süresinin kısa olması, iş ve çalışma koşullarından memnuniyet düzeylerinin düşüklüğü problem yaratmaktadır. Bu kapsamda beyaz yaka olma isteğinin bu kadar arttığı günümüz koşullarında mesleki eğitim kurumlarına yapılan yönlendirmenin daha doğru yapılmasının gerekliliğini savunmaktadırlar.

Bunların dışında firmalar, müfredatın Bölgeye özgü olması gerektiğini düşünmektedirler. Kontenjanların da ihtiyaca göre belirlenmesi gerektiğini beyan eden firmalar hemen hemen her firmada ihtiyaç olunan elektrik, bakım – onarım ve kaynak teknolojisi gibi alanlardan daha çok ve daha yetkin mezunlar verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Okullarda mevcut bulunan atölyelerin teknolojiyi takip ediyor olması gerektiğini düşünen işletmeler, sanayi – okul işbirliğinin önemini bildiklerind ve birlikte hareket etmenin gerekliliğini savunmaktadırlar.

6. MESLEKİ EĞİTİM KURUMLARIMIZIN SWOT ANALİZLERİ

GÜÇLÜ YANLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğretmen kadrosunda sürekli değişimin olmaması ▪ Sektörün ihtiyacına yönelik bölümlerin açılmış olması ▪ Okulların projecilik kapasitesinin gelişmiş olması ▪ Bölgenin tarım, turizm ve sanayi bölgesi olması ve bu bölgelere yakın olması ▪ Sınıf mevcutlarının fazla olmaması ▪ Güvenlik sorununun olmaması ▪ Ortaöğretime devam etme hakkını elde ederek meslek liselerine başvuran tüm öğrencilerin herhangi bir ayırım yapılmaksızın kaydedilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mesleki eğitimin prestijini kaybetmesi ▪ Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarına giden öğrencilere karşı toplumda olumsuz algının olması ▪ Mesleki ve teknik eğitime yeterince sosyal ve ekonomik değer atfedilmemesi ▪ Mesleki rehberlik ve kariyer geliştirme süreçlerinin yetersiz olması ▪ Tercih edilebilirliğin düşük olması ▪ Mevcut üniversite geçiş sistemi ▪ Mezunların istihdam oranlarının giderek düşmesi ▪ İş hayatına geçişte deneyim eksikliği ▪ Taraflar arası işbirliği eksikliği ▪ İşgücü piyasasının takip edilmemesi ▪ Hızlı teknolojik gelişme karşısında atölye ve makine parkının güncelliğini yitirmesi ▪ Aile ve öğrencilerin meslek ve iş hayatıyla ilgili yeterince bilgi sahibi olmaması ▪ Okulun hizmet verdiği kesimin sosyal-kültürel ve ekonomik seviyesinin yetersizliği ▪ Düşük akademik başarıya sahip öğrenci profili ▪ Düşük ilgi, alaka ve katılıma sahip veli profili

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Okulun gelirinin az olması
<p>ZAYIF YANLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uyumsuz eşleştirme ▪ Yönlendirme yapılmadan alan seçimin sağlanması ▪ Gereken kalitenin sağlanmaması ▪ Okul türü ve programlar arasında geçişlere imkân verecek yeterince esnek bir yapının olmaması ▪ Bazı bölümler için meslek eğitmeni sayısının yetersiz olması ▪ Veli, öğrenci ve çevrenin sosyo - ekonomik ve eğitim düzeyinin düşük olması ▪ Maddi yetersizliği olan öğrenci sayısının fazlalığı ▪ Öğrencilerin karmaşık ailelerden (Parçalanmış aile) gelmeleri ▪ Ailenin öğrenciyle ilgilenmemesi, onu takip etmemesi ▪ Okuldaki öğrencilerin farklı çevre özellikleri taşıması ▪ Okul aile ilişkilerinin zayıf olması ▪ Teknik altyapı eksikliği ▪ Kurumlar arası işbirliğinin zayıf olması 	<p>FIRSATLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Üst politika belgelerinde mesleki ve teknik eğitimin farkındalığına vurgu yapılması ▪ Dünyada mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı yaklaşımların benimsenmesi ▪ Yerel yönetimlerin mesleki ve teknik eğitime destek vermesi ▪ Sosyal ortakların mesleki ve teknik eğitime olumlu bakması ve imkânlar sağlaması ▪ Mesleki ve teknik eğitimde aktif yer alacak genç nüfusun varlığı ▪ Bilişim teknolojilerinin mesleki ve teknik eğitim alanında bilgiye erişimde kolaylık sağlaması ▪ Okulların projecilik kapasitesinin gelişmiş olması ▪ İdeal ve istekli öğretim kadrosunun olması ▪ Fiziki alanların geliştirmeye açık olması ▪ Özel sektörün eğitimde meslek elemanına olan talebin artması ▪ Sınıf mevcutlarının çok yüksek olmaması ▪ Okulun olumsuz unsurlara kapalı olması ▪ Bölgedeki üniversitelerin varlığı

7. BÖLGEDEKİ MESLEKİ EĞİTİM STRATEJİK YOL HARİTASI

Bölgenin mesleki eğitimdeki durumunu analiz etmek ve buna uygun bir eylem planı geliştirmek ulusal stratejilerden bağımsız yapılamamaktadır. Ulusal ölçekte alınan bir çok karara paralel olarak Bölgede de hem ulusal hem de yerel düzeyde atılacak adımlar bulunmaktadır. Eylem Planı hazırlanırken ana hedef ve stratejileri, ulusal düzeyde hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu'nun Mesleki ve Teknik Eğitim Vizyonu'na uygun bir şekilde uygulanmış ve buna göre çeşitli eylemler geliştirilmiştir. Bu bağlamda Bölgenin stratejik yol haritası hazırlanırken gerek Ajansın bugüne dek yaptığı bölge planları, analizler, eylem planları, strateji belgeleri ve proje teklif çağrılarını ile bu çalışma kapsamında yapılan anketler ve birebir görüşmelerden faydalanılmıştır.

7.1. HEDEF 1

Mesleki ve Teknik Eğitime Atfedilen Değerin Artırılması Sağlanacak

STRATEJİ			
Mesleki ve teknik eğitimde sektörle birlikte eğitim-istihdam üretim bağlamında iyi uygulama örneklerinin medya platformlarında görünürlüğü artırılabilecektir			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Mesleki ve teknik eğitim kurumlarını tanıtıcı kamu spotları hazırlanacaktır. Ulusal düzeyde hazırlanan kamu spotlarının yanı sıra bölgesel tanıtım filmleri hazırlanacaktır. İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yapılan filmlerin yayınlanması sağlanacaktır.	KURULUŞ	Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı Valilik	Kısa - Orta Vade
STRATEJİ			
Mesleki ve teknik eğitim müfredatlarının tanıtımına yönelik yönlendirme ve rehberlik dijital platformu oluşturulacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Ortaokul öğrencilerine mesleki ve teknik eğitim kurumlarının tanıtıcı faaliyetlerde	KURULUŞ	İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı	Kısa Vade

bulunulacaktır. Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarını tercih eden öğrencilere oryantasyon eğitimi adı altında bölümleri tanıtıcı bilgiler verilecektir.	İl İstihdam Kurulu	
STRATEJİ Rehberlik hizmetlerinin kalitesi artırılabacaktır.		
EYLEM Ortaokul düzeyinde rehberlik öğretmenlerine mesleki ve teknik eğitim ile alakalı bilinçlendirme çalışması yapılarak öğrencileri yönlendirmeleri sağlanacaktır.	İl Millî Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	SÜRE Orta Vade
STRATEJİ Ortaokul düzeyinde mesleki ve teknik eğitim kurumlarının tanıtımı sağlanacaktır.		
EYLEM Ortaokul düzeyinde mesleki ve teknik liselere tanıtım amaçlı ziyaretler yapılması, öğrencilerin atölyelere girerek, mevcut fiziki yapıyı tanımaları ve küçük çaplı el işlerini uygulama imkanı bulmaları sağlanacaktır.	İl Millî Eğitim Müdürlükleri	SÜRE Kısa Vade
EYLEM Ortaokulların internet sitelerinde mesleki ve teknik liselerin tanıtım içerikleri yer alacaktır.		SÜRE Kısa Vade

STRATEJİ			
Her yıl, mesleki ve teknik eğitim kurumlarında üretilen ürünlerin sergileneceği bir fuar düzenlenecektir.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının katılacağı ve ortaya çıkardıkları ürünleri sergileyebilecekleri fuarlar organize edilecektir. Bununla birlikte ortaokul düzeyinde mesleklere yönelik ödüllü yarışmalar, workshoplar gibi etkinlikler düzenlenecektir.	KURULUŞ	İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Kısa Vade
STRATEJİ			
Mesleki ve teknik eğitime ilgiyi artırmak amacıyla ulusal ve uluslararası yarışmalar düzenlenecek ve başarılı öğrencilere eğitimlerine devam ederken veya mezuniyetten sonra mikro krediler sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Proje Pazarı niteliğinde etkinliklerin yaygınlaşması sağlanacaktır.	KURULUŞ	Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Orta Vade
STRATEJİ			
Mesleki eğitim kurumlarından mezun olan öğrencilere çeşitli kaynaklardan sertifikalı eğitim, nano kredili dersler, endüstri ve akademinin birlikte akredite ettiği dersler ve benzeri imkânlar sağlanarak mezunların kendilerini sürekli yeni bilgi ve becerilerle güncellemeleri sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Eğitime destek veren kurum ve kuruluşların desteklerinden faydalanılacaktır.	KURULUŞ	Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Orta Vade

STRATEJİ			
Meslek Lisesi Bölümleri ve kontenjanlarının belirlenirken bölgesel ihtiyaçlar ve özel sektörün önceliklerinin göz önünde bulundurulması sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Bölüm ve kontenjan sayıları belirlenirken, bölgenin istihdam durumu ve açığının analiz edilmesi, ihtiyaç olmayan bölümlerin kapatılması, ihtiyaç olan bölümlerin kontenjanlarının artırılması planlanacaktır.	KURULUŞ	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	Orta Vade
EYLEM	Milli Eğitim Bakanlığı	İl İstihdam Kurulu	SÜRE
Bölümlerin açılması ve kapatılmasına karar veren İl İstihdam Kurulunda özel sektörün ağırlığı artırılabacaktır.			Kısa – Orta Vade
STRATEJİ			
Üniversite sınav sisteminde değişiklik yaparak bazı meslek lisesi bölümlerinden üniversiteye geçişin kolaylaştırılması yoluyla meslek liselerinin cazip hale getirilmesi sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Üniversiteye geçiş sisteminin düzenlenmesi için lobi çalışmaları yapılacaktır.	KURULUŞ	İl İstihdam Kurulu	Orta Vade
STRATEJİ			
Milli Eğitim şûrasının mesleki eğitim ana temasıyla düzenlenmesi konusunda lobi çalışması yapılacaktır. Öncesinde şûra kapsamında mesleki eğitim komisyonu oluşturulması, 81 ilde mesleki eğitim gündemiyle şûra hazırlık toplantıları gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Mesleki eğitim gündemiyle gerçekleşecek bir şûra için lobi çalışmaları yapılacaktır.	KURULUŞ	Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Kısa Vade

STRATEJİ			
İş gücü arzı ve talebinin, mesleki eğitim müfredatı, mesleki eğitim altyapısının yeterlilik düzeyi, mesleğe yönelme / yönlendirme süreçleri, gençlerin meslek algıları ve işe ilişkin karar süreçlerinin belirleyicileri, iş gücü piyasasında çalışma koşulları, olanak ve kısıtları açısından analizi yapılacaktır.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Bölgesel İşgücü İhtiyaç Analizi hazırlanacaktır.	KURULUŞ Kalkınma Ajansı		Orta Vade
STRATEJİ			
Bölgede önde gelen işletmeler / kurumların (OSB, TGB) meslek okulları ile eşleştirmesi suretiyle hamî okul uygulamalarının yaygınlaştırılması için lobi /kolaylaştırıcılık /eşleştirme faaliyeti yürütülecektir.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Hamî okul uygulaması yapılacaktır.	KURULUŞ Kalkınma Ajansı		Kısa Süre
STRATEJİ			
Bölgede konferans ve seminerler düzenlenecektir.			
EYLEM	SORUMLU	KURUM/	SÜRE
Mesleki eğitimin önemini vurgulamak, meslek okullarına karşı var olan olumsuz algının giderilmesi için bilgilendirmek yapmak ve velilere / öğrencilere teknik ve meslek lisesi kariyer imkanlarını ve meslekleri tanıtmak amacıyla Bölgede konferans ve seminerler düzenlenecektir.	KURULUŞ Kalkınma Ajansı İl Milli Eğitim Müdürlüğü		Kısa Süre
STRATEJİ			
Mesleki ve Teknik Liseler arasında eşleştirme faaliyetleri yapılacaktır.			

EYLEM Meslek liseleri arasındaki işbirliklerini geliştirmek ve tecrübe paylaşımının gerçekleştirilmesi adına bölge içerisinde ve bölgeler arası meslek liseleri eşleştirilecektir.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kalkınma Ajansı	SÜRE Kısa Süre
STRATEJİ Mesleki ve Teknik Liselerin idarecileri arasında tecrübe paylaşımı yapılacaktır.		
EYLEM Meslek öğretmeni olmayan idarecilerin meslek kökenli idareciler ile buluşmasını ve tecrübe paylaşımı yapmasını sağlayacak şekilde, belirli periyotlarla toplantılar düzenlenecektir.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Milli Eğitim Müdürlüğü İl İstihdam Kurulu	SÜRE Kısa Süre

7.2. HEDEF 2

Mesleki ve Teknik Eğitimde Rehberlik, Erişim İmkânları Artırılacak

STRATEJİ Kariyer rehberliğine yönelik alan ve dal seçim süreci için “Genel Beceri Test Seti” geliştirilecektir.		
EYLEM Oluşturulan yönlendirme platformuna yeteneğe uygun meslek seçiminin sağlanması için gerekli yönlendirmeler yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı Valilik	SÜRE Orta Vade

STRATEJİ Mesleki rehberlik hizmetlerinin uygulandığı çocuklara ilişkin veriler e-portfolyo sistemine kaydedilecektir.			
EYLEM Bölge okullarının fırsat eşitsizliği nedeniyle E-portfolyo sisteminde geride kalmaması için analiz çalışmaları yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Millî Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	SÜRE Orta Vade	
STRATEJİ Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki çocuklara yönelik özel burs imkânı artırılabilecektir.			
EYLEM Yerel düzeyde yapılacak olan protokollerle, özel sektörün istihdam garantili ya da sadece burs şeklinde maddi durumu yeterli olmayan belirli başarı düzeyindeki öğrencilere burs vermesi için araştırma çalışmaları yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Millî Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	SÜRE Kısa Vade	
STRATEJİ Mesleki ve teknik ortaöğretimdeki öğrencilerin kendi mesleki alanlarında yükseköğretim programlarına geçişlerine yönelik çalışmalar yapılacaktır.			
EYLEM Akademik eğitimin altyapısının mesleki eğitim kökenli hale getirecek kademeli eğitim sistemine geçiş için araştırma ve analiz çalışması yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Millî Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	SÜRE Orta Vade	
STRATEJİ Yükseköğretime geçmek isteyen başarılı mezunlara yönelik destekler yapılacaktır.			

<p>EYLEM</p> <p>Mesleki ve teknik eğitimde belirli bir başarı düzeyini yakalayan öğrencilerin, çeşitli destek mekanizmalarından yararlanması için işyerlerine yönelik teşvik uygulamalarının geliştirilmesi adına çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu</p>	<p>SÜRE</p> <p>Orta Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Ajans tarafından kapasite geliştirme eğitimleri verilecektir.</p>		
<p>EYLEM</p> <p><i>Proje Hazırlama Eğitimleri</i></p> <p>Öğretmenlerin ve öğrencilerin proje hazırlama becerilerinin iyileştirilmesi, ulusal ve uluslararası fonlardan nasıl yararlanabilecekleri konusunda bilgilendirilmesi amacıyla ilgili kurumlara teknik destekle eğitim ve danışmanlık hizmeti sağlanacaktır.</p> <p><i>Etkili Sunuş Teknikleri</i></p> <p>Öğrencilerin topluluk içinde kendilerini ifade etme ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi asında, etkili sunuş teknikleri eğitimleri verilecektir.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Kısa Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Geleceğim Mesleğim Konferansları düzenlenecektir.</p>		

<p>EYLEM</p> <p>Mesleki eğitimin önemini vurgulamak, meslek okullarına karşı var olan olumsuz algının giderilmesi için bilgilendirmeler yapmak ve velilere / öğrencilere meslek lisesi kariyer imkanlarını tanıtmak amacıyla Balıkesir ve Çanakkale’de birer adet konferans düzenlenecektir.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Kısa Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Usta – Çırac Buluşmaları düzenlenecektir.</p>		
<p>EYLEM</p> <p>Özel sektördeki gelişmelerin öğrencilere daha hızlı ve etkili bir şekilde aktarılması için bölgede mesleğinde isim yapmış yerli ya da yabancı saha deneyimi olan ustalar ile meslek okullarında kısa süreli eğitimler / tecrübe aktarımı /teknik gezi / iş başı buluşmaları gibi faaliyetler düzenlenecektir.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Kısa Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Sanayici – Mezun Buluşmaları düzenlenecektir.</p>		
<p>EYLEM</p> <p>Meslek okulu mezunlarının ya da mezun olacakların istihdam edilebilirliklerini artırmaya yönelik olarak iş gücü ihtiyacı bulunan işletmeler ile öğrencilerin ve okul</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Kısa Vade</p>

yönetimlerinin bir araya gelerek ağ ilişkileri kurmasını sağlayacak etkinlikler düzenlenecektir.		
STRATEJİ Liderler Programı düzenlenecektir.		
EYLEM Bölgede meslek okullarından mezun olmuş başarılı iş insanlarının (CEO, buluşu olan kişi, firma sahipleri gibi) öğrencilerle buluşturularak tecrübe paylaşımı / motivasyon / farkındalık / algı yönetimi gibi iki adet etkinlik düzenlenecektir.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ Kalkınma Ajansı	SÜRE Kısa Vade
STRATEJİ Mesleki eğitim alan öğrencilerin Teknofest'e katılımı sağlanacaktır.		
EYLEM Ajans tarafından düzenlenen 'Proje Pazarı' etkinliğinde dereceye girerek başarılı bulunan Mesleki lisesi öğrencilerinin motivasyonunu artırmak amacıyla öğretmenleri eşliğinde Eylül ayında İstanbul'da düzenlenen Teknofest Etkinliğine katılımları sağlanacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ Kalkınma Ajansı	SÜRE Kısa Vade
STRATEJİ Yerel aktörler tarafından eğitimler verilecektir.		

EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
<p><i>İnovasyon Eğitimleri</i> Öğrencilerin yenilikçi bir çalışan olabilmeleri adına geliştirilmesi gereken düşünce yapısının oluşturulması, inovasyonun yaşamın her alanına yayılması ile inovasyon kültürünün oluşturulması ve devamlılığının sağlanması amacıyla eğitimler verilecektir.</p> <p><i>Girişimcilik Eğitimleri</i> Meslek okullarından öğrenim gören öğrencilerin sahip oldukları teknik bilgi sebebiyle, girişime dönüşecek fikirleri hayata geçirme kapasitelerinin artırılması ve girişimcilik konusunda teşvik edilmeleri için öğrencilere özel tasarlanmış eğitimler verilecektir.</p> <p><i>Tasarım Odaklı Düşünme Eğitimi</i> Karmaşık problemlere çözüm getirmek, teknolojinin imkanlarını ve insanların ihtiyaçlarını birleştirmek, ürün veya süreç geliştirme, prototip üretimi ve tasarımı konularında karar vermek ve değerlendirme aşamalarını iyileştirmek için tasarım odaklı düşünme eğitimleri verilecektir.</p>	<p>KURULUŞ Kalkınma Ajansı</p>		<p>Kısa Vade</p>

7.3. HEDEF 3

Yeni Nesil Müfredatlar Geliştirilecek

STRATEJİ			
Müfredatlar sektörün talep ettiği yetkinliklere uygun olarak geliştirilecek, dijital dönüşüme uygun alan ve dalların açılması sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
Müfredatın yerel önceliklere göre düzenlenmesi sağlanacaktır. Bu kapsamda her ilçenin öne gelen sektörleri belirlenecek ve müfredatlarda bu önceliklere uygun bölümlerin ders sayı ve sürelerinde değişiklikler sağlanması için lobi çalışmaları yapılacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Orta Vade	
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
Bölgesel ölçekte tematik liseler kurulması için lobi çalışmaları yapılacaktır. (Gıda tematik lisesi gibi bölgesel önceliklere dayalı liselerin kurulması)	Milli Eğitim Bakanlığı Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Orta Vade	
STRATEJİ			
Mesleki eğitimde alan derslerinin 9. sınıfta başlaması sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
9 sınıfta ortak meslek derslerinin verilmesi konusunda lobi faaliyetinde bulunulacaktır. Ortaokul öğrencilerine mesleki ve teknik eğitim kurumlarının tanıtıcı faaliyetlerde bulunulacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Kısa Vade	

<p>Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarını tercih eden öğrencilere oryantasyon eğitimi adı altında bölümleri tanıtıcı bilgiler verilecektir.</p>		
<p>STRATEJİ Mesleki ve teknik ortaöğretim alan, dal ve modüllerinin içerikleri, öğretim süreleri ve öğretim materyalleri çocukların ihtiyaçları ve iş hayatının talepleri doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden düzenlenecektir.</p>		
<p>EYLEM Ulusal düzeyde bölgesel öncelikler de göz önünde bulundurularak müfredatın ve modüllerin güncellenmesi ve uygulama saatlerinin artırılması için lobi çalışmaları yapılacaktır. Bölge özelinde hizmet içi eğitimlerin nitelik ve sayı olarak artmasını için çalışmalar yapılacaktır. Kalkınma Ajansı desteklerinden yararlanılması sağlanacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE Kısa Vade</p>
<p>STRATEJİ Mesleki eğitimde, sektör taleplerinin gerektirdiği yetkinlikler doğrultusunda ulusal meslek standartları dikkate alınarak mesleki alan ve dallarda beceri uygulamalarının payı, öğretim süreleri ve öğretim materyallerinin düzenleme çalışmaları yapılarak ilk yıldan itibaren alan eğitiminin uygulanmasına başlanacaktır.</p>		
<p>EYLEM Bölgesel öncelikler göz önünde bulundurularak mevcut teknolojiyi takip eden Mesleki eğitimin 9. Sınıfta başlaması için lobi çalışması yapılacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE Kısa Vade</p>

7.4. HEDEF 4

Eğitim Ortamları ve İnsan Kaynakları Geliştirilecek

STRATEJİ			
Güncellenen müfredatlar ve ihtiyaç analizleri doğrultusunda atölye ve laboratuvarların standart donatım listeleri ile mimari yerleşim planları yenilenecektir.			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Ulusal düzeyde yapılacak olan bu stratejiye hizmet edecek şekilde kurum desteklerinden faydalanacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı Valilik		Uzun Vade
STRATEJİ			
Döner sermaye kapsamında gerçekleştirilen üretim, hizmetlerin miktar ve çeşitliliğinin artırılması teşvik edilecektir. Bu kapsamda eğitim ortamlarının altyapı, donatım ve temrinlik malzeme ihtiyaçları karşılanacaktır			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Okulların projecilik kapasiteleri artırılacak ve hibe ve fonlardan yararlanmaları teşvik edilecektir.	Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu		Orta Vade
STRATEJİ			
Öğretmenlerin, gerçek üretim ortamlarında mesleki gelişimleri sürekli desteklenecektir.			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Hayvan Sağlığı gibi bölümlerde görev yapacak meslek öğretmeninin bulunmaması, veterinerlerin eğitmenlik yapmaya yanaşmaması gibi nedenlerle bu tip bölümlerde bulunan öğretmen açığının kapatılması için lobi çalışmaları	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu		Kısa Vade

yapılacaktır.			
STRATEJİ Öğrencilerin işbaşı eğitim ve yabancı dil becerilerini geliştirilmesi amacıyla yurtdışı hareketlilik projeleri hazırlanacaktır.			
EYLEM Proje döngüsü yönetimi eğitimleri verilecektir.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	SÜRE Kısa Vade	
STRATEJİ Meslek Liselerinde üretim ve satış faaliyetlerinin kolaylaştırılması sağlanacaktır.			
EYLEM Rekabeti bozmayacak şekilde üretim ve satış için gerekli izinler, kolaylaştırma faaliyetleri, muafiyetler sağlanması hakkında lobi çalışmaları yapılacaktır. Özellikle kamu kurumlarının satınalma hususlarında mesleki ve teknik eğitim kurumlarını tercih etmeleri hususunda özendirme çalışmaları yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	SÜRE Kısa Vade	
Üretici – müşteri eşleşmeleri sağlanacaktır. Üretici olan Meslek Liseleri ile Kamu kesimi müşterileri arasında protokoller düzenlenmesi sağlanacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	SÜRE Kısa - Orta Vade	

7.5. HEDEF 5

Yurt Dışında Yatırım Yapan İş İnsanlarının İhtiyaç Duyduğu Meslek Elemanları Yetiştirilecek

STRATEJİ			
Uluslararası yatırımcıların, özellikle alanlarda ihtiyaç duydukları nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için ilgili sektörle iş birliği içerisinde çalışmalar yapılacaktır.			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Bölgede yatırım yapan ve yapma olasılığı bulunan yatırımcılarla birlikte ihtiyaç duyulan alanlarda mesleki eğitim elemanı yetiştirilmesi için görüşmeler yapılacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı İl Millî Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı Valilik		Uzun Vade
STRATEJİ			
Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil bilgilerinin geliştirilmesi			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
İngilizce öncelikli olarak, en çok dış ticaretimiz olan yabancı ülkelerin dillerinin de eğitiminin verilmesi, ayrıca bunların programlar içerisindeki yerlerinin genişletilmesi ve kalitesinin artırılması, mesleki yabancı dil konusunda çalışmaların yapılması	Milli Eğitim Bakanlığı İl Millî Eğitim Müdürlükleri		Kısa – Orta Vade

7.6. HEDEF 6

Mesleki ve Teknik Eğitimde Eğitim -İstihdam -Üretim İlişkisi Güçlendirilecek

STRATEJİ			
Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının Türkiye'deki sektör liderleri ile yoğun bir şekilde etkileşim hâlinde olması sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
Okul – Sanayi işbirliğinin artırılması için çalışmalar yapılacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	Kısa - Orta Vade	
STRATEJİ			
Mezunlara istihdamda öncelik verilmesi ile mesleki eğitim alanları ve seviyelerine göre farklı ücret uygulanması teşvik edilecektir.			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
İstihdam garantili protokoller yapılması için özel sektör – meslek lisesi görüşmeleri yapılacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	Orta – Uzun Vade	
STRATEJİ			
Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliği ile Mesleki Liselerinde ihtiyaç duyulan alanların açılması sağlanacaktır.			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
Bölgenin ihtiyaç duyduğu alanları saptamak için çalışmalar yapılacak ve ihtiyaç duyulan bölümlerin açılması sağlanacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı İl İstihdam Kurulu	Orta Vade	
STRATEJİ			
Kamu ve sivil toplum kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitim kurumu açma ve finansal katkı sağlama girişimleri desteklenecektir			
EYLEM	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ	SÜRE	
Kamu ve sivil toplum kuruluşlarına mesleki ve teknik eğitim kurumları hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	Orta Vade	

yapılacaktır.		
STRATEJİ Buluş, patent, marka üreten okulların öğrenci, öğretmen ve yöneticilerinin döner sermaye kaynaklı gelirlere pay alması sağlanacaktır.		
EYLEM Buluş, marka, patent gibi konularda eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca bu gibi maliyetlerin karşılanması ve okullardan yapılan başvuru süreçlerinin kolaylaştırılması için lobi faaliyetinde bulunulacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Millî Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	SÜRE Orta Vade
STRATEJİ Staj yerlerinin belirlenmesinde sektör - bölüm dağıtımının dengeli yapılması sağlanacaktır.		
EYLEM Merkezi sistemin iyileştirilmesi sağlanacaktır. Kurum ve kuruluşların meslek odaları kanallarıyla bilinçlendirilmesi sağlanacaktır. Stajyer öğrenci kabul etmeyen ve zamanında bildirim yapmayan işletmelere yönelik yaptırımların düzenlenmesi hakkında lobi çalışması yapılacaktır.	SORUMLU KURUM/ KURULUŞ İl Millî Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu	SÜRE Orta Vade
STRATEJİ 12. sınıfta haftada üç gün görülen stajın haftanın tamamına yayılması sağlanacaktır.		

<p>EYLEM</p> <p>12. sınıfta hali hazırda haftanın 3 günü yapılan stajın tüm güne yayılması ve iş kazası gibi durumlarda öğrenciyi korumak için işverenin okul değil, işyeri olarak gözükmeye için yasal düzenleme yapılması adına lobi çalışması yapılacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>Milli Eğitim Bakanlığı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Orta Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Proje Pazarı etkinlikleri düzenlenecektir.</p>		
<p>EYLEM</p> <p>Meslek okullarındaki üretim potansiyelini yakından tanıtmak ve meslek okullarının dinamizmini artırarak üzere meslek okullarının ürettikleri ürün / çözümlerin sergilendiği ve yatırımcılara / paydaşlara / karar vericilere sunulduğu bölgesel çaplı etkinlikler yapılacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>İl Milli Eğitim Müdürlükleri Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Kısa Vade</p>
<p>STRATEJİ</p> <p>Mesleki Eğitim Merkezleri kurulacaktır.</p>		
<p>EYLEM</p> <p>Bölgede öne çıkan sektörlerin ihtiyaç duyduğu alanlarda insan kaynağının geliştirilmesi ve nitelikli ara eleman ihtiyacının karşılanması amacıyla uygulamalı mesleki eğitim merkezleri kurulacaktır.</p>	<p>SORUMLU KURUM/ KURULUŞ</p> <p>İl Milli Eğitim Müdürlükleri Valilikler Belediye Başkanlıkları Üniversiteler Kalkınma Ajansı</p>	<p>SÜRE</p> <p>Orta Vade</p>

7.7. HEDEF 7

Yerli ve Millî Savunma Sanayinin İhtiyaç Duyduğu Nitelikli İnsan Gücü Yetiştirilecek

STRATEJİ			
Savunma sanayi kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu stratejik insan gücünün yetiştirilmesine destek verilecektir.			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Savunma sanayiine destek veren yan sanayi kollarına eleman yetiştirmek için gerekli olan bölümler konusunda araştırmalar yapılarak ilgili bölümlerin açılması hakkında altyapı ve lobi çalışmaları yapılacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı İl İstihdam Kurulu		Orta Vade
STRATEJİ			
Geleceğin meslekleri konusunda çeşitli kuruluşlarla proje yapma, eğitim verme ve kurum açma iş birlikleri geliştirilecektir.			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Üniversite ve meslek liseleri arasında işbirliği yapılarak, gelecekte popüler olacak mesleklere ilişkin çalışmalar yapılacaktır.	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu		Uzun Vade
STRATEJİ			
Savunma sanayinde kullanılacak olan makine ve teçhizatlardaki yazılımın yerli ve millileştirilmesi için gerekli olan altyapının sağlanması			
EYLEM	SORUMLU KURULUŞ	KURUM/	SÜRE
Yazılım alanında mesleki eğitim altyapısının oluşturulması	İl Milli Eğitim Müdürlükleri İl İstihdam Kurulu		Uzun Vade

KAYNAKÇA

Adem, Mahmut. 1980. Eğitimin Kalkınmada Yeri ve Önemi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. c. 13 s. 1.

Adıgüzel, Oktay Cem ve Şaban Berk. 2009. Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yeni Arayışlar: Yeterliğe Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi. Eğitim Fakültesi Dergisi. c.6 s.1: 220-236.

Akıllı, M. (2007). Öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi yöntemlerinin öğretmen eğitimine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.

Albayrakoğlu, Cüneyt ve diğerleri, Yurtdışı Eğitim Personeli Rehberi, Milli Eğitim Bakanlığı, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara 2006.

Anapa, S. (2008), Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitim. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Atabay, S. (2006). II. Panel: Avrupa Birliği Eğitim Programları. İ. Erdoğan (Editör): Avrupa Birliği Vizyonu, Türkiye'de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu (s.131- 132). İstanbul: Neta Matbaacılık, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği.

Aypay, A. (2003). Türkiye'de Meslek Yüksekokulları. Yayımlanmamış Araştırma Raporu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Çanakkale.

Bayrakçı, M. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye eğitim politikalarında bilgi ve iletişim teknolojileri ve mevcut uygulamalar. Milli Eğitim Dergisi, 167.

Binici, Hanifi ve Arı, Necdet, Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3,(2014), 383-396.

Cohen, E. (2015). The tourist guide: The origins, structure and dynamics of a role. Annals of Tourism Research, 12(1), 5-29.

Demirel, Ö. ve Budak, Y. (2003). "Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim ihtiyacı", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 33, 62-81.

GÖNEL, F., (2000). Kore Kalkınma Deneyimi İçerisinde İnsan Gücü Sermayesinin Rolü ve Önemi, Prof. Dr. Yüksek Ülken'e Armağan, 136-143.

Güçlü, Nezahat ve Bayrakçı, Mustafa. Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu, Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi, Cilt 5, Sayı2, 2004.

Güney, S.Y (2009). Norveç Eğitim Sistemi. S. Ada ve Z.N. Baysal, (Ed.), Eğitim Yönetimi ve Yapıları Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Ankara: Pegem Akademi.

Gülcan, Murat Gürkan (AB ve Eğitim Süreci- AB Ülkeleri Eğitim Sistemleri ve Politikaları- Yapısal Uyum Modeli. Ankara: Anı Yayıncılık,2005.

Hekimler, A. (2013), "Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye'de İşgücü Piyasası Politikaları ve İşsizlik Halinde Sağlanan Yardımlar", Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Helsinki Bildirgesi. [21.03.2017]. mesleki eğitim ve Öğretimde Geliştirilmiş Avrupa İşbirliği. http://abdigm.meb.gov.tr/belge/AB_helsinkiBildirisi2006.html.

Işığışık, Ö. ve Emirgil, B.F., (2009), “Aktif İşgücü Piyasası Politikaları ve Mesleki Yetiştirme: “İşgücü Yetiştirme Kurslarının Etkinliği”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Sayı: 57 Ankara.

Kalkınma Bakanlığı. 2014. Onuncu Kalkınma Planı mesleki eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu. Ankara.

Kaplan, Neslihan Akdemir, Yurtdışı İşçi Hizmetleri Uzmanlık Tezi, T.C. Çalışma Vve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, AB Ülkelerinde Mesleki Eğitim Uygulamaları ve Göçmenlerin Entegrasyonuna Etkileri, 2014

Karacaoğlu, Ömer Cem ve Çabuk, Burcu. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 155 – 156, İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması, 2002.

Karaçivi, Ceyda. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul; İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Ana Bilim Dalı, 2000.

Karakütük, Kasım. 1992. Mesleki-Teknik Ortaöğretimin verimliliği. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. c. 24 s. 2: 803-819.

KIM, K. Y. (2006). A Way Forward for the Turkish Economy: Lessons From Korean Experiences. Ministry of Finance and Economy Republic of Korea.

Kristin, A. (2016). Age changes and changes over time in prosocial intentions and behavior between friends. *Developmental Psychology*, 17, 408-416.

MEB, [21.03.2017]b. mesleki eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi. http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/Diger/54_ALAN-206_DAL.xlsx.

MEB, [21.03.2017]c. 2017. Tematik Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri Esasları. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_03/30174759_TEMATYK_ANADOLU_LYSESY_ESASLAR.pdf. Nas, A. (2008), Rekabetçilik ve Nitelikli İşgücü,

MESS (1999) Milenyum Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Öğretim, İstanbul: MESS.

OECD. 2016. Education at a Glance 2016: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing.

Özcan, Kenan. 2009. Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Finansman, Harcamalar ve Maliyet. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilimdalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı.

Özden, Y. (2005). Eğitimde Yeni Değerler: Eğitimde Dönüşüm (6. Basım). Ankara: Pagem A Yayıncılık.

RA, Y. S., KANG, S. H. (2012). Vocational Training System for a Skilled Workforce. Korea Research Institute for Vocational Education & Training (KRIVET). Government Publications Registration Number 11-1051000-000198-01.

Sağlam, M., Çıray, F. ve Özüdoğru, F. (2011). Türkiye'deki üniversitelerin sundukları Yaşam boyu öğrenme uygulamaları ve olanaklarının incelenmesi. 3. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri (22-25 Haziran 2011). Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa

Saylık, Ahmet ve Saylık, Gülnihal. İngiltere Eğitim Sistemi Üzerine Bir İnceleme: Amaç, Yapı ve Süreç Bakımından Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırılması, Route Educational ve Social Science Journal Volume, 2015.

TESK, (2006), Ülke Örnekleri ile AB'de Mesleki Eğitim ve AB ve AB Mali Kaynakları Rehberi, TŞOF Matbaacılık, 1. Baskı, Ankara.

Terzi Ç. (2005). Uyum sürecinde Türkiye eğitim politikalarının Avrupa Birliği Politikaları doğrultusunda değerlendirilmesi. Yayınlanmış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir

Tuzcu, G. (2002). Avrupa Birliğine geçiş sürecinde Türk eğitiminin planlanması. Milli Eğitim Dergisi, 155-156.

T.C Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2017), Dünyadaki Eğitim Politikalarında Mesleki Eğitimin Yeri, Ankara

Uçar, C. ve Özerbaş M.A. (2013), Mesleki Ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Konumu, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Mayıs, Cilt:2 Sayı:2 Makale No:28 ISSN: 2146-9199

Yalçın, K. (2011 ve). Almanya Türkiye'de 2003-2006-2009 PISA Araştırma Sonuçlarına Göre Alınan Önlemler Ve Uygulamalar. Türk Kütüphaneciliği, 25(4), 494- 508.